

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE C

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v celotini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredniška telefon 50, upravniška 528.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Nov duh iz Francije.

Položaj, ki je nastal po volitvah v francoski parlament, se te dni logično zaključuje s tem, da prevzame vladno Herriot, ki bo sestavil vladno radikalno levico, katero bodo socialisti podpirali, četudi po vsej priliki ne vstopijo v vladno. Padec Poincaréja je samo vprašanje par dni.

S Poincaréjem pa ne pade samo oseba, ampak ves njegov sistem, in sicer ne samo v notranjpolitiki, ampak tudi v zunanjepolitiki. Ugibanja tistih, ki so mislili, da se z novo vladno v Franciji ne izpremenijo smerne mednarodne politike, so se izkazale kot napačne.

G. Painlevé, ki prevzame v novi vladi zunanje zadeve, je namreč podal dopisniku »Prager Presse« programatično izjavo, ki ne dopušča prav nobenega dvoma več o načelih, na katerih bo francoska vlada odselej gradila svojo politiko napram vsem svetovnim problemom sedanjega časa.

Painlevé je izjavil, da bo nova vlada predvsem delala na to, da se Zveza narodov utrdi in da Nemčija vstopi vanjo. Zveza narodov ima postati res najvišji avtoritativni organ vseh držav sveta, ki naj čuva nad mirom. Painlevé misli, da bi se morala dati Zvezi na razpolago mednarodna žandarmerija, ki bi mogla n. pr. za gotovo dobo let stati v Porenju na straži, da ne bi Nemčija Francijo napadla. Vsak napad na mednarodni kor bi pomenil napad na vse države, ki so članice Zveze. Nadalje bi se morale skleniti ostre odredbe gospodarskega značaja zoper vsako državo, ki bi hotela v nasprotju z Zvezo narodov rešiti svoje konflikte s sosedi z orožjem.

Jako velike važnosti je tudi izjava Painlevéja, da bo nova francoska vlada skušala takoj stopiti v gospodarske stike z Rusijo. Sedaj vladajoča stranka v Franciji je bila vedno zoper vmešavanje v notranjo politiko Rusije in je mnenja, da na svetu tako dolgo ne bo resničnega miru, dokler se Rusija zoper gospodarsko ne vzpostavi.

Najbližja naloga, katere se bo nova francoska vlada lotila, je ta, da bo v popolnem sporazumu z Anglijo sklicala zoper zavezniško konferenco, da se na podlagi Dawesovega poročila definitivno uredi vojno-odškodninsko vprašanje.

Istčasno se poroča o tem, da je sedaj med Anglijo, Francijo, Italijo in Belgijo vpostavljena enotna fronta glede najbolj perečih vprašanj evropske politike. Padec Poincaréja pomeni odstranitev ene glavnih ovir povoljne rešitve evropskih problemov v duhu miru in spravljivosti. Ako se posreči še sporazum med Anglijo in Rusijo, kateremu bo čisto naravno sledil tudi sporazum med Rusijo in Francijo, se bo lahko reklo, da je svet res stopil na pot splošnega miru. Zdaj je uresničenje te ideje najbolj odvisno od Nemčije. Upati je, da tam stranke sredine prepričajo javnost o potrebi najlojalnejšega sodelovanja z zapadnimi zavezniški in premagajo nemškonalno revanšno ideologijo.

Tudi druge male države Evrope bodo morale usmeriti svojo politiko v duhu demokratizma, zdrave socialne in nacionalne politike ter sporazuma. Politika žvenketanja z orožjem, apela na sirovo silo in zatiranje raznih narodov ter njihovih samoupravnih teženj se mora umakniti s pozornosti. Države, ki tega ne bodo vpoštevale, bodo doživele poraz. To ne velja samo za premagane države, kakor so Avstrija, Ogrska, Bolgarija, ampak tudi za take države, kakor so Poljska, Romunija, Jugoslavija, kjer reakcijski režimi ovirajo vsak socialni napredek, tlačijo lastne narode in skušajo z brutalnim centralizmom zadušiti njihov politični in gospodarski razvoj.

V tem oziru je baš Pašić—Pribičević režim grda pega na licu Evrope. Naravni razvoj mirovne politike sveta nujno terja njegov padec. Vzdržuje se samo še umetno, po diktaturi naznotraj in po opori Italije nazunaj, ki je zainteresirana na tem, da drži Pašića, svojega zaveznika in njegovo poročilo, v svrhu svojega gospodstva na Balkanu. Želeti bi bilo, da merodajni faktorji uvidijo, kako blagor naše države in cele Evrope zahteva čim prejšnjo odstranitev tega režima.

Poravnajte naročnino!

Obojestranske priprave za ponedeljkovo sejo.

PAŠIČEVE TEŽAVE V RADIKALNEM KLUBU. LOV RADIKALOV NA DŽEMIJET.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Dasiravno sta Pašić in dr. Marković na včerajšnji seji s svojimi govori obtežila položaj, imata ta uspeh, da sta debato o rekonstrukciji odložila, vendar se jima ni posrečilo razburjenje duhove pomiriti. Mnogo radikalnih poslancev še dalje zabavlja in grozi, da ne bodo prisostvovali sejam, dokler se ne ugodi njihovim zahtevam. To nezadovoljstvo posebno podpihujejo kandidati za ministrska mesta. Ta pokret je za razmere v radikalnem klubu zelo značilen in bo imel težke posledice takoj, ko bo Pašić padel v parlamentu, če se ne bo tudi sedaj izmuznil padcu v skupščini s tem, da bo prej podal ostavko. V tem smislu je tudi včeraj grozil na klubovi seji, češ, če niste zadovoljni z mojo odločitvijo, podam ostavko.

Poleg tega je na tej seji minister za notranje zadeve poročal o zborovanju džemijeta, ki je imel namen utrditi malo več zaupanja v vladno večino. Govori se tu, da je glavni odbor džemijeta z 48 proti 4 glasovom naročil svojim poslancom, da morajo ostati nevtralni ali pa glasovati za Pašića. Če bi se zgodilo poslednje, potem pa Pašić pridobi večino v parlamentu vsaj do verifikacije. Takoj po izvršeni verifikaciji pa bi Pašić z isto večino izglasoval odložitve skupščinskih sej, ki bi se sklicale pisanim potom, kadar bi se vladi vžljubilo.

Poleg teh naklepov so danes radikali

Džemijet proti Pašićevemu režimu.

RADIKALSKI AGENTI V SKOPLJU.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Vprašanje, kako bo nastopilo 14 poslancev džemijeta, razburja te dni kroge bloka korupcije in nasilja, oziroma nacionalnega bloka, kakor se sam naziva. Ta velika skrb glede glasovanja turških poslancev je za nacionalizem tega bloka značilna. Posebno je značilno to, da so v Skopje poslani agentje, ki imajo nalogo, da s podkupovanjem in grožnjami pridobijo člane glavnega odbora, da se izjavijo proti politiki Ferad beg Drage. Že včeraj so listi poročali, da se je to posrečilo. Danes so se pa ta poročila izkazala kot lažniva. Kajti po poročilih tajništva džemijeta v Belgradu je večina odobrila politiko Ferad beg Drage in gre zato, da se ohrani edinstvo kluba, ker so se štirje izjavili za Pašića. Pozno zvečer izvemo od tajništva, da je prisostvovalo sejam samo 17 in ne 52 zaupnikov, kakor so javljali režimski agentje. Politika Ferad beg Drage je odobrena; vendar se štirje poslanci, dosedanj priistaši Pašićevega režima, niso hoteli pokoriti tem sklepom.

Velik muslimanski shod Spahovcev.

Sarajevo, 23. maja. (Izv.) Danes se je vršilo v Sarajevem veliko zborovanje muslimanske organizacije. Kljub temu, da so Srnao in drugi podkupljeni elementi hoteli motiti zborovanje, je shod potekel v popolnem miru, kajti ogromne množice muslimanskega sveta so z izživati obračunale na mestu. Shodu je prisostvovalo več tisoč ljudi. Govorili so dr. Hrasnica, Balić in Kape-tanović.

Pribičevićeva usoda.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) O nezadovoljnosti radikalov proti Pribičeviću pišejo »Novosti«: »Kakor je znano, je obstojala od prvih dni radikalnodemokratske koalicije večja skupina radikalov, ki je proti koaliciji s Pribičevićem. V tej skupini se nahajajo Antonije Radojević, Andra Stanić, Vujičić in drugi. Sedaj je nezadovoljstvo te skupine ponovno izbruhnilo in ta skupina zahteva, da se ob prvi priliki prekine koalicija, ker je Pribičević prvi poskusil, da izgraja koalicijo. Pribičević je namreč predlagal kralju, da mu da volivni mandat, da izpelje volitve v nacionalnem znamenju. Znano je, da je kralj odbil tak predlog.

Pašić ima s svoje strani namero, da v ugodnem trenutku prekine koalicijo in pu-

lansirali vest, da bodo v slučaju, da se jim posreči pridobiti džemijet, verificirali samo one mandate, ki so verificirani soglasno, dočim bi za ostale sklicali anketno komisijo in čakali, dokler ta svojega dela ne izvrši. Takih mandatov je 17. Da bi taka komisija delovala prav počasi, je razumljivo. Seveda so ti naklepi računani brez krčmarja. Kajti opozicija kot nesporna skupščinska večina ne bo dopustila, da bi se na tako varljiv način kršili parlamentarni principi in za postavljalja suvereniteta naroda zavoljo družbe korupcionistov in nasilnežev.

V ostalem se ne izve mnogo o name-rah vlade. Kajti svoje načrte, kako naj se ogne očitno pretečemu padcu, drži v največji tajnosti. Vendar je opozicija ukrenila vse potrebno. Na sestanku so voditelji razpravljali o vseh možnostih in podrobnostih. Svoje sklepe tudi opozicija drži strogo tajno. V njenih krogih vlada prepričanje, da bo vlada morala podati v prvih dneh prihodnjega tedna ostavko ali prostovoljno ali pa bo v to prisiljena od skupščinske večine. Da se tega vlada dobro zaveda, dokazujejo navedeni njeni naklepi, kako izigrati voljo večine.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Današnja radikalna »Smotra« zelo ostro piše o nezadovoljstvu v radikalnem klubu, posebno z ozirom na to, ker so v vladi ostali ministri, ki so znani korupcionisti.

st. Pribičevića na cedilu. Zdi se, da je bilo zahtevi skupine nezadovoljnikov glede Pribičevića ugodeno, ali da trenutek za izvedbo še ni ugoden. Če bi imel Pašić sebi za-siguran volivni mandat, tedaj bi vrgel Pribičevića in sam izpeljal volitve. Že pred-lanskim, ko je Pašić prekinil koalicijo in dobil volivni mandat, se je tako zgodilo. Pribičević nima veliko zaupanja v svojega starega zaveznika in poskuša vse, da se zavaruje pred iznenadenji.

ZLORABE Z DRŽAVNIM DENARJEM.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Na današnji seji upravnega odbora, kateri je prisostvo-val predsednik narodne skupščine, so bile dognane velike zlorabe z državnim denar-jem. Predsednik je izjavil, da ne more proti temu podvzeti nobenih korakov.

DENUNCIANTI!

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Pribičevićeva »Reč« vsak dan polni svoje kolone z denun-ciacijami iz »Slovenskega naroda« in »Ju-tra«. Danes ima več notic glede razprave o interkonfesijskem zakonu in denuncira Slovence. Istotako prinaša članek pod naslovom: »Kakšen je klerikalizem«, pod katerim je podpisan neki »R.« V tem članku ponatiskuje lažnive vesti iz »Jutra« o do-godku na Igu.

UGIBANJA O POTOVANJU DR. KOROŠCA

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Odsotnost g. dr. Korošca silno zanima tukajšnje kroge in o tem potovanju krožijo najrazličnejše vesti. »Novosti« pišejo: Snoči je dr. Korošec odpotoval z vlakom v smeri proti Solunu. Cilj njegovega potovanja je neznan in vsi naporu časnikarjev zvedeti kaj o tem potovanju so ostali brez uspeha. Celo naj-bližja Koroščeva okolica ne ve za pravi cilj tega potovanja. Obstoji nekoliko verzij, ki so, kakor se zdi, izmišljene. Po naših informacijah se zdi, da je cilj priti v stik s predstavniki katoliških Albancev. Nismo mogli izvedeti, ali gre za zveze s cerkveni-mi albanskimi organizacijami in se bo-li pri tej priliki govorilo o njihovih političnih namerah in željah glede bodočih odnosajev med nami in Albanijo, v kateri je, kakor znano, izbruhnila nova državljanska voj-ska. Govori se tudi, da bo dr. Korošec od-šel v Atene in bo z grško vlado razpravljaj o pogojih za skupno akcijo obeh držav v slučaju, da albanska državljanska vojna do-vede do nesigurnosti na njenih mejah.

SESTANEK MALE ANTANTE.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) V ministrstvu zunanjih zadev pripravljajo za sestanek Male antante, katerega datum še ni konč-no določen. Vršil se bo pred 16. junijem.

NAŠ CELOVŠKI KONZUL POKLICAN V BELGRAD.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Kakor poroča »Politikac«, je v Belgrad poklican naš celovški konzul Protič, da poroča o razmerah Slovencev pod Avstrijo.

ITALIJANSKE ZAHTEVE O PREVA-ZANJU IZSELJENCEV.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Danes so pri-speli v Belgrad delegati »Societa Italiana Transatlantica«. Zahtevajo dovoljenje za prevoz naših izseljencev v Južno Ameriko.

ŠE DVA NEVERIFICIRANA MANDATA.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Razen man-datov HRSS sta neverificirana še dva mandata in sicer mandat Miška Prčića, urednika subotjskih »Hrvatskih novina«, ki pride namesto pokojnega poslanca Ju-goslovanskega kluba dr. Franjo Sudare-vića, in mandat dr. Elmerja, odvetni-ka, ki pride namesto člana nemškega kluba Heinricha, ki se je odpovedal man-datu, ker je Zombolje, kamor je pristojen, pripadlo Romuniji. Danes je dr. Spah o interveniral pri predsedniku narodne skupščine v zadevi obeh mandatov. Pred-sednik mu je izjavil, da bo že na ponedelj-kovi seji prečitano poročilo, da prideta ta dva nova poslanca. Na prihodnji seji v torek pa bo prečitano poročilo verifika-cijskega odbora, tako da bosta lahko oba poslanca že sodelovala pri razpravi o ve-rifikaciji mandatov HRSS.

Protestni shod

zoper zapiranje naših bolnišnic se vrši v nedeljo, dne 25. maja ob 10 dopoldne v veliki dvorani »Uniona«.

Skandalozno postopanje centralističnega režima v Belgradu z našimi bolnišnicami in našimi bolniki ne sme ostati brez protesta. »Unionova« dvorana mora v nedeljo grmeti protestov proti tistim, ki uničujejo naše od nas za naše bolnike zgrajene bolnišnice! Govorila bosta dr. I. Stanovnik in Franc Smodej.

Nas vseh dolžnost je, skrbeti, da bo zboro-vanje nova manifestacija slovenskega ljud-stva proti centralizmu, ki uničuje nas in naše zavode.

Borzna poročila.

Dne 23. maja 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na današnji borzi je vladal v devizah in valutah le mal promet, vse je bilo čvrsto z izjemo Pariza. Posebno se je dvignil dolar. Po borzi je bila tendenca še čvrstejša. Le Pariz je bil vsled padca francoskega franka na curiški borzi od 31.45 na 30.60 tudi na-dalje slab. Promet z vrednostnimi papirji je bil nadalje slab. Edino Slavonija je ostala čvrsta.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaj z dne 22. maja 1924.)

Dunaj 11.392—11.592 (11.385—11.585), Italija 3.5825—3.6125 (3.587—3.617), London 352.10—355.10 (352.50—355.50), Newyork 80.75—81.75 (80.50—81), Pariz 4.40—4.45 (4.55—4.60), Praga 2.3915—2.4215 (2.389—2.419), Švica 14.35—14.45 (14.35—14.55), efektivni dolar 79.75—80.75 (79.625—80.625).

Vrednostni papirji.

Hrvatska eskomptna banka, Zagreb: 130 do 132, Hrvatska slav. zem. hipot. banka, Zagreb 65—66, Jugoslavenska banka, Zagreb 120—121, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Ljubljanska Kreditna banka, tu 0, Sla-venska banka, Zagreb 110—120, 7 odstotno drž. inv. posojilo 68, Dioničko društvo za eks-ploatacijo drva, Zagreb 120—125, Hrv. slav. d. d. za ind. sečera, Zagreb 1140, Narodna šumska d. d., Zagreb 95, Guttman 800, brez blaga, Slaveks, d. d. za šumsku ind., Zagreb 370—400, Slavonija, d. d. za ind. drva, Za-greb 101—102, Trboveljska premogokopna družba, tu 570—580, Združene papirnice, Veveče 175, blago.

CURIŠKA BORZA.

Belgrad 7 (6.95), Berlin 1.33 (1.33), Ita-lija 24.95 (25.05), London 24.56 (24.63), New-york 565.50 (564.50), Pariz 30.60 (31.45), Pra-ga 16.75 (16.70), Dunaj 0.007950 (0.007960), Bukarešt 2.65 (2.75), Amsterdam 211.10.

pod predsedstvom francoskega poslanika v Belgradu.

— 50 milijonov dinarjev za nove kmetijske šole. Ministrstvo za poljedelstvo in voje je sklenilo, da ustanovi nižje kmetijske šole v Vrhu, Vranju, Brusu, Novem Sadu, Užici, Prokuplju, Kraljevu, Belom Polju, Nišiću, Kanadaru, Petovu, Prizrenu, Prištini, Štipu in Bitolju. Kredit v to svrhu v znesku 50 milijonov dinarjev je odobren. Z gradbenimi deli začne takoj ter se otvorijo šole še to jesen.

— Umrl je v Zagrebu kanonik Stjepan Horvat, star 75 let.

— Mestne stanovanjske hiše v Belgradu. Belgrajska mestna občina odda te dni 120 novih stanovanj, katere je sama zgradila.

— Kolera v Belgradu. V Belgradu je neka ženska obolela za kolero. Oblasti so na delu, da preprečijo razširjenje bolezni.

— Prva razstava karikatur v Belgradu. Minulo nedeljo so v II. belgrajski gimnaziji otvorili prvo srbsko razstavo karikatur. Zastopani so Križanić, Pandurović, Peleš, Janjić, Višić, Stojanović i. dr.

— Kolektivna odpoved zagrebškim gledališkim igralcem. Ministrstvo za prosveto je izdalo za igralsko osebo na zagrebškem narodnem gledališču kolektivno odpoved. Zagrebško Uduženje glumcev je sedaj ministrstvu poslalo vlogo, v kateri zahteva obnovo pogodbe in priznanje starejšim članom, v kolikor so izčrpani po delu in letih, t. j. priznanje pokojnine zanje. Uduženje upa, da se ohrani dosedanja stopnja umetniškega dela na zagrebškem gledališču.

— Zagreb se že koplje. V zadnjih vročih dneh so Zagrebčani na lastno pest otvorili kopalo sezono na Savi, še preden je mestna občina uredila svoja kopališča. To neoficijsko kopanje ima še to dobro stran, da je brezplačno.

— Bogataš iz Palanke aretiran. Iz St. Janža na Dolenjskem nam poročajo: V torek 21. t. m. so prijeli pri nas »bogaša iz Palanke«, kateri je za Veliko noč ogoljufal in okradel nekega kmeta v Kamniku. Bogataš je prišel iz istega namena tudi k nam in je pod istimi pogoji hotel poslati posestnika Plavar v Palanko. Mož pa je v svoji premetenosti šel mesto v Palanko v St. Janž po orožnike. Orožniški kaplar g. Mirko Šantaj je takoj odšel z zgoraj imenovanim, bogataša prijel, odpeljal k sodišču, kjer ga čaka pošteno plačilo za njegove aventure.

— Javi naj se oblastem bivši pekovski pomočnik, sedaj berač, Janez Okorn, doma iz Litije. Ta je namreč letos meseca aprila v jetnišnici dež. sodišča v Ljubljani napram tovarišu Juriju Roglju izjavil, da on dobro poma berača, ki je dne 21. marca blizu Krašnje umoril in oropal posestnico Jero Sever iz Savelj pri Ježici. Okorn naj se zaslži in naj se pošlje zapisnik žandarmeriji v Ljubljano.

— Pobegli rudar. Skoberne Franc, doma iz Holniborna, rudar v Trbovljah, je neznano kam pobegnil. Ostal je dolžan tovarišu Francu Ranko 320 Din za kupljeno harmoniko in pa več tovarišev manjše zneske po 50, 100 in več Din, katere si je izposodil pod obljubo, da jim vrne denar na plačilni dan. Na ta dan pa je zaslužek dvignil in je mesto bi plačal dolgove, neznano kam pobegnil.

— Pozor pred nakupom. Iz Karlovca in več hrvaških mest javljajo, da je bilo izvršenih tam v zadnjem času več predrznih tatvin. Ukradeno je bilo posebno veliko razne moške in ženske obleke, različnega perila in tudi nekaj dragocenosti. Ugotovili so, da je pobegnilo več tatov in tatice tudi v Slovenijo, kjer hočejo tatovi in njihovih pomagači to blago hitro in varno spečati. Zato prodajajo blago tudi dosti ceneje, kot so pri nas običajne tržne cene. Zato se pred nakupom sumljivega blaga od posameznih tujcev, ki ga vsiljujejo ljudem za nizko ceno, svari, kajti pri takem nakupu je možno, da si nakoplje človek na glavo jako neljube neprilike in zgubi vrh tega še denar in blago, ki se namreč kot ukradeno zapleni.

— Dva prepečaka. Na cesti v Spodnji Šiški sta se sprla železničar Anton Žgajnar in kolar Franc Leskovec, doma iz Studenca na Igu. Prepiru je sledil kot običajno pri vinskih razporeženih ljudeh pretep, pri čemer je Žgajnar padel — ali vsled udara ali vsled nerodnosti se še ne ve — in dobil precej težko poškodbo na glavi. To pa prepečaka še ni bilo dosti. Obmetavala sta se s kamni in sta nevarno ogrožala številne pasante, ki so bili v bližini. Naznanjena sta policiji, kjer jih bodo končno pomirili.

— Zločinska žena. V Velikem Bečkereku sta tekoma enega leta umrla nenadno, nepojasnjene smrti neki Nikola Beljić in njegov 18 letni sin iz prvega zakona Milivoj. Ne neko anonimno ovačbo so truplo Milivoja Reljića izkopali in dognali, da je Milivoj umrl na zastrupljenju. Nadaljna preiskava je sedaj dognala, da je vdova Nikole Reljića zastrupila, ne le oba Reljića, marveč tudi svojega prvega moža in svojo hčer. Reljićevo so zaprili.

— Ponarejevalci kolkov pred sodiščem. Dne 21. t. m. se je začela v Belgradu glavna razprava proti družbi, ki je ponarejala tisoč in stodinarske kolke. Glavar družbe, Andrija Bolaš, je bil pravočasno pobegnil in ga danes ni pred sodiščem. Na zatožni klopi sedi sedem njegovih pomagačev, na čelu jim Imbre Herzog, mažarski žid, ki pa za silo govori srbski. Vsak izmed obtoženih ima svojega lastnega odvetnika.

— Razne tatvine in vlomi. Posestnici Margareti Epuec v Sp. Novi vasi sta ukradla dva na videz znana postopača iz podstrešja 20 kg suhega mesa v vrednosti 700 Din. Neži Kranjčičevi v Črešnjavecu pa 15 kg suhega mesa, nekaj slanine in klobas v vrednosti 500 Din. — V Pacinjah je bilo vlomljeno skozi streho v podstrešje hiše posestnice Marjete Petrovič. — Ukradeno je bilo moško kolo znamke »Regent«, vredno 1500 Din, dalje 60 kg zabele in suhega svinjskega mesa, nova moška obleka, 6 kokoši, 3 l domačega žganja, 1 vreča in 2 hleba kruha v skupni vrednosti do 5000 Din. — Z dvorišča hotela »Bauer« v Ormožu je bilo ukradeno angleškemu inženirju L. E. O. Montie kolo znamke »Styria«, skoraj novo, vredno 2500 dinarjev. — Posestniku Antonu Medvedu v Ptuj pa je bilo ukradeno kolo, rdeče pleškano, dobro ohranjeno, vredno 1500 Din. — V Tacnu je bilo ukradeno Ivanu Juhantu kolo znamke Pauser, vredno 1000 Din. — Posestniku Antonu Pistotniku v Brezovici pri Lukovci so bile ukradene 3 ustrojene svinjske kože, polovica goveje kože in en nahrbtnik. Hlapcu pa je ukradel tat pri tej priliki okrog 70 Din gotovine.

Štajerske novice.

Š Zbori zaupnikov, županov in občinskih odbornikov SLS so se vršili te dni po sledečih krajih: Ljutomer in Križevci (referent dr. Hohnjec), Ptuj (Vesensjak), Ormož (Bedjanić in dr. Veble), Maribor (dr. Leskovec), Sv. Lenart, Jarenina, Gor. Sv. Kungota (Zebot), Celje (Kranjc), Laško (Munda), Slivnica (Falež, dr. Juvan), Sv. Jurij (dr. Hodžar), Slov. gradec (Pušenjak). Te dni se zbiri zaupnikov nadaljujejo. Povsod se opaža živahno razpoloženje. Demokratskim lažem se nikjer ni posrečilo odtrgati naše ljudi od SLS.

Š Spor radi obrtno-industrijske razstave v Mariboru ima povsem političen značaj. Ker so protivniki Žerjavovcev pri volitvah v odbor Obrtniškega društva vrgli na cesto Žerjavove eksponente brivca Novaka, sedlarja Kravosa in kolarja Stanjka, se je Žerjavova politična žlahta v Mariboru hotela maščevati nad onimi, ki so povzročili njih polom. Prišli so z bojkom proti razstavi v Mariboru. Mrzi jim, da se je mariborsko obrtništvo in trgovstvo po ogromni večini organiziralo proti Žerjavovi IDS in stopilo v tabor protikorupcijscev. Ker je celo nekdanji Žerjavov pristajač Džamonja odklonil nadaljno sodelovanje z Žerjavovci in je prevzel predsedstvo Obrtnega društva, so se navalili tudi nad njega. Razstavni odbor pa kljub vsem intrigam dela v započetih smeri dalje. Značilno je, da je g. prof. dr. Strmšek kot upravitelj Dijaškega doma odpovedal razstavni odboru vrt, na katerem so se dosedaj vršile razstave. Najhuje ruje proti razstavi znani slamorezec in korespondent »Jutra« dr. Avgustin Reismann.

Š Uganka, zakaj se ne razpišejo občinske volitve za mesto Maribor. Dne 26. aprila je že potekla poslovna doba mariborskemu občinskemu svetu. V njem imajo sedaj: SLS 9, narodni socialisti 7, demokrati 7, socialisti 13 in komunisti 4 odbornike. Gotovo je, da socialisti vsled nesmiselne občinske politike župana Grčarja in Bahuna ne bodo ohranili niti dosedanjega števila. Njih poizkus, sestaviti z Nemci kompromis, se je izjalovil. Čudno, da Žerjavovi demokrati namenoma zavlačujejo razpis volitev. Zakaj? Eden izmed vodij Žerjavove struje (Kejžar) je na magistratu izjavil, da je treba z volitvami počakati do onega termina, ko je bil župan Grčar potrjen. Ta termin je avgust. Na dan je prišel tudi sklep Žerjavovcev: »Počakajmo, da bo Pribičević s silo demiral klerikalce pri državnozbornskih volitvah.« — To bo torej pravi vzrok, da so demokrati pritislili na g. dr. Ploja, naj še ne razpiše volitev. Motijo se! SLS bo — ako hoče — izšla iz volivnega boja ojačena.

Š Kulturno-bojne skomine celjske demokratske klike. Z ozirom na dopis med Štajerskimi novicami »Kulturno-bojne skomine celjske demokratske klike« v št. 110 od 14. 5. 1924, zahteva mestni magistrat, da sprejmete sledeči uradni popravek: Ni res, kakor se trdi v dopisu »Kulturno-bojne skomine celjske demokratske klike«, da je celjski magistrat kot ponižni sluga »Jutrovega« dopisnika šele potem, ko je ta zaropotal proti šmarnicam in na njihovo zdravstveno nevarnost opozoril, šmarnice prepovedal, marveč je res, da je mestni magistrat potem, ko je bila policijska oblast že prepovedala vse prireditve, gledališke in kinematografske predstave, javne shode ter o tem mestni magistrat obvestila, po zaslišanju mestnega fizika in cerkvenega predstojnika samo in edino le v tem namenu, da se bolezen ne širi, izdal svojo odredbo. Ni res, da se je zagrozilo, da bode policija ob vsaki drugi uri, če treba s silo ljudem vstop v cerkev preprečila. Ni res, da se je zgodnja jutranja ura določila zaradi tega, da bi oni, ki so najbolj potrebni, ničesar ne slišali o tem, kako naj izgleda v krščanski družini, nasprotno res je, da se je hotelo samo zabraniti mladini in šolo obiskujoči deci obisk večerne majske pobožnosti in to samo zaradi tega, da se bolezen ne širi. Ni res, da je odlok neupravičeno in smešno vmešavanje v čisto notranje cerkvene zadeve, marveč res je, da je moral mestni magistrat po svoji odgovor-

nosti kot zdravstvena oblast izdati ta odlok. — Mestni magistrat celjski, dne 16. 5. 1924. Zupan dr. Hrašovec.

Š Ukradena psica. Posestniku Ivanu Kotko v Kapeli pri Brezicah je bila ukradena izpred kolarne lovsa psica, stara 3 leta, srednje velika, sivo pikaste barve, s črnimi lisami, ki sliši na ime »Karac«. Psica je vredna 3750 dinarjev.

Primorske novice.

Poslovno dopisovanje v Trstu.

Tržaška »Edinost« dne 22. t. m. naslavlja na jugoslovanske, predvsem pa slovenske tvrdke, uradnike, odvetnike, notarje itd. na uvodnem mestu poziv, naj dopisujejo s Trstom in Primorjem sploh dosledno le v slovenskem ozir arbohrvatskem jeziku. Na ta način podpro rojake v Italiji moralno in gmotno, ker bodo italijanska podjetja prisiljena, da nastavlajo jugoslovanskih jezikov zmožne ljudi. Da bi italijanske tvrdke naročila v jugoslovanskem jeziku zavračale se ni bati, saj je Trst gospodarsko absolutno odvisen od zveze z Jugoslavijo in bi moral brez teh zvez v najkrajšem času izhirati. Mažari so s svojim doslednim izključno mažarskim dopisovanjem pred vojno prisilile tržaške tvrdke in pisarne, da so nastavile do tisoč mažarskih uradnikov. Iz Jugoslavije, posebno pa iz Slovenije prihajajo v Trst poslovna pisma ali v slabi nemščini ali pa še slabši italijanščini. Italijani se temu samozaničevanju škodoželjno posmehujejo in odklanjajo slovenske delovne moči. »Edinost« obljublja, da bo imena takih jugoslovanskih grešnikov, če se ne poboljšajo, objavila. Med njimi, pravi list, so tudi banke, ki sicer nosijo prapor nacionalizma. A tudi tiste jugoslovanske tvrdke, ki jih imajo še tuji v rokah, bi se morale zavedati, da žive na jugoslovanskih tleh, spoštovati jezik jugoslovanske narodne države ter dopisovati z inozemstvom edinole v tem jeziku. Tržaški list ima popolnoma prav in je le žalostno, da nas morajo še-le rojaki z one strani spominjati na izvrševanje najpreprostejših samoohranjevalnih dolžnosti. Tudi tu se zopet kaže, kako slabo drži v dejanskem življenju puhla narodna fraza naših liberalno-nacionalističnih magnatov.

Š Smrtna kosa. V Rošnju, kjer je bil rojen, je te dni umrl profesor Andrej Ipavec, prvi ravnatelj bivše slovenske gimnazije v Gorici. Po vojni so ga bili vpokojili ter je živel v veliki potrebi. Pred letom je vstopil v uradništvo fašistovske »Nove dobe«, kjer je vodil list jezikovno in urejeval domače vesti.

Š Pritisk na občine za častno občanstvo Mussolinij. Fašistični krogi so uvedli pritisk na kraške občinske svete, v kolikor še niso odpravljeni, da tekoma enega tedna v slovenskih sejah podeli ministrskemu predsedniku častno občanstvo. V občinah, kjer so komisarji, pa le-ti med prebivalstvom v isto svrhu nabirajo podpise. Ko je tržaško politično vodstvo zvedelo za to novo nasilje nad vestjo slovenskega prebivalstva, je poslal poslanec Wilfan ministrskemu predsedniku Mussoliniju sledečo brzojavko: »Obveščen, da se pritiska na občinske svete in od strani izrednih komisarjev na prebivalstvo te dežele za podelitev častnega občanstva Vaši Ekselenci, si dovoljujem Vas opozoriti na neumesnost takšnega postopanja lokalnih činiteljev z ozirom na slovansko prebivalstvo, ne radi nasprotstva proti osebi ali vladi Vaše ekselence, nego ker to prebivalstvo, ko mu je v velikem delu vzeta občinska avtonomija, ne more svobodno izražati svojih čustev in, ko je globoko žaljeno v pravicah lastnega jezika, lastne kulture in lastnega življenja, a mučeno od ekonomskih težkoč, ne more biti navdušeno za sedanje razmere.«

Š Nekaj tržaške statistike. L. 1923. je prišlo v Trst 112.888 tujcev. Direktni in indirektni davki so vrgli 82.264.080 lir, od tega na račun države 41.642.483 lir, na račun občine 39.486.812 lir in na račun trgovske zbornice 1.134.764 lir. Lani je znašala vsota davčnih dohodkov 59.773.772 lir.

Š Zaslužena občinska avtonomija. Občinska avtonomija je pod sedanjim režimom le še ime, vzorec brez vrednosti. Občina za občino se jemlje iz rok zakonitih občinskih zastopov in izroča komisarjem, ki so v občini tuji ali pa domačini-odpadniki, v vsakem slučaju osebe, ki nimajo zaupanja občanov. Oblast se običajno niti toliko ne ozira na zakon, da bi navedla vsa jnvidezni razlog za razpust posameznega občinskega odbora, a ljudje dobro vedo, da proti tej samovolji od zgoraj zaenkrat ni nobenega leka. Oblast more torej mirno iti po tej poti dalje in brez skrbi zadaviti zadnji občinski zastop. Tembolj se je zato čuditi, da je oblast začela iskati drugih poti za komisarizacijo občin, in to poti, ki so za državno oblast recimo še bolj košljiva nego dosedanja. Župani v kobariškem okraju, med temi župani v Drežnici, Libušnji, Trnovem in Kredu so od čedashke podprefektore dobili poziv, naj »prostovoljno« odstojijo. Seveda županom ne bo preostalo drugega, nego da se pozivu pokore in »prostovoljno« podajo svoje ostavke. Vendar je ta način poseganja v ljudske pravice vrhu nezakonitosti še žaljiv, ker se iz županov naravnost norčuje. Ljudstva ga bo zato občutilo dvakrat grenko.

Š Krst nove ladje. Dne 21. t. m. v ladje-delnici pri Trstu apustili v morje nov parnik, ki je krstu dobil ime »Edda«. Kumovala je 13letna Mussolinijeva hčerka Edda, ki jo je spremljal njen stric Arnaldo Mussolini, ravnatelj glavnega fašistovskega glasila »Popolo d'Italia«. Slovesnosti so prisostvovali škof dr. Fogar, župan Pitacco in drugi dostojanstveniki. Parnik je 127 m dolg in 16½ širok ter more sprejeti 9100 ton tovarov. Služil bo za prevažanje zmznjenega mesa.

Ljubljanski občinski svet.

(Nadaljevanje poročila o seji dne 22. maja.)

STANOVANJSKE AFERE.

V poročilu finančnega odseka je bila točka o najetu posebnega posojila za zgradbo stanovanjskih hiš najbolj zanimiva.

Finančni referent mestne občine obč. svetnik g. Albin Zajc predlaga svoto 2 milijona dinarjev v to svrhu.

Njegov predlog pa je dal povod obč. svetniku dr. Lemežu, da je spravil na dan znano afero

»vile pri štirih svetnikih«

in prosi župana, da to afero uradno pojasni, da se bo videlo, ali je res kriv magistrat oziroma stanovanjski urad, ali pa je celo »afero« razmahnilo demokratsvo v svoje umazane svrhe.

Župan dr. Perič izjavi, da je imel z lastnikom stanovanja »pri 4 svetnikih« g. Grilom prvič opraviti, ko še ni bil župan. Bil je zastopnik gospe Zagorčeve, ki je Grilu odpovedala stanovanje. To odpoved je sodišče tudi potrdilo. Ali se je g. Gril kaj brigal za novo stanovanje ali ne, tega g. župan ne ve. Ugotavlja pa, da je takoj, ko je zvedel o deložiranju g. Grila, telefonično naročil stanovanjskemu uradu, naj ukrene, kar pač more. Stanovanjski urad je nakazal g. Grilu najprej neko sobo s štedilnikom na Gradu. To je g. Gril odklonil in ravno tako je odklonil stanovanje v baraki na Ledinu. Ta stanovanja res niso vzorna, ampak g. Gril bi bil vsaj pod streho. Ko pa je bival že na Sv. Jakoba trgu, je pisal županu mesto kake prošnje še porogljivo pismo. Mestnega magistrata ali stanovanjskega urada torej ne zadene nobena krivda. Občina stori za olajšanje stanovanjske bede, kar more, in je doslej preskubela že 230 stanovanj.

Kot načelnik stanovanjskega urada govori o isti zadevi še podžupan g. dr. Stanovnik. On ugotavlja, da je g. Gril res vložil že 4 prošnje na stanovanjski urad, bile pa so vse odbite, ker so morali dobiti stanovanja potrebnejši ljudje. Takrat g. Gril še ni bil deložiran. On tudi ni povedal, da bo deložiran. Sploh pa se je že večkrat dogodilo tudi to, da so razni prisilci za stanovanja trdili, da bodo deložirani, v stvari pa to ni bilo res, in s takimi trditvami so poskušali razni ljudje samo po ovinkih priti do novih stanovanj, da bi s starimi stanovanji delali »gšeft«. G. Gril je pisal tudi na stanovanjski urad dopisnico, v kateri naznanja, da stanuje sedaj »pri 4 svetnikih«. Krivda torej ne zadene stanovanjskega urada, ki je storil pač vse, kar je mogel. Lahko bi bila pa tudi zavarovalna družba, pri kateri je g. Gril zaposlen, nekaj storila, ker je zgradila nedavno lepo in veliko palačo.

Dr. Lemež: Kdo pa komandira pri tej družbi?

Dr. Stanovnik: Mogoče kak demokrat... Obč. svetnik Turk: Kdo pa naj?

Podžupan dr. Stanovnik končno opozarja, da so današnji stanovanjski zakon zvarili demokrate, in najemniki, katerim je ta zakon le v škodo, naj se zahvalijo dr. Žerjavu.

Demokratsko stanovanje.

Nato prosi občinski svetnik dr. Lemež podžupana dr. Stanovnika kot načelnika stanovanjskega urada za pojasnilo, kako se je mogel vseliti neki demokratski voditelj proti zakonu v lepo in veliko stanovanje.

Podžupan dr. Stanovnik odgovarja na interpelacijo dr. Lemeža, da mu je neprijetno govoriti v tej zadevi, ker dotični gospod pripada odvetniškemu stanu, a ker je prišla interpelacija v občinskem svetu, je dolžan dati nanjo odgovor. Zadevni slučaj je sledeči: Ko je dr. Ribač izpraznil svoje stanovanje in so listi poročali, da se je s svojo družino preselil v Belgrad, je poslevoedeči podpredsednik demokratske stranke dr. Dinko Puc zapustil svoje stanovanje na Rimski cesti št. 20, češ, da so stropi tega stanovanja slabi in da je nevarno v njem prebivati, ter se je preselil kot »podnajemnik« v izpraznjeno dr. Ribačevo stanovanje, ne da bi imel s strani stanovanjskega oblastva v to svrhu kako dovoljenje. V izpraznjeno dr. Pucovo stanovanje se je vselil na to neki g. Bohinc, za katerega stropi niso slabi in ni zanj podana nikaka nevarnost bivanja. Stanovanjsko oblastvo je seveda ne glede na vselitev dr. Puc za Ribačevim stanovanjem razpolagalo in ga dodelilo v seji g. inž. Dušanu Sernecu, ki ima za svojo številno družino nezadostno stanovanje, ker mu je šla kot univerzitetnemu profesorju prednost v smislu stanovanjskega zakona in ker ga je rektorat priporočil z ozirom na njegovo znanstveno delovanje. Stanovanjsko oblastvo je pa vpoštevalo tudi položaj g. dr. Puc in mu dodelilo eno najlepših ljubljanskih stanovanj namreč po dr. Kandaretu izpraznjeno stanovanje v Magdičevi hiši na Aleksandrovi ce-

eti, katero stanovanje pa je g. dr. Dinko Puc odklonil, menda iz užaljenosti, ker mu ni bilo dodeljeno dr. Ribarjevo stanovanje, v katerega se je sam brez dovoljenja stanovanjske oblasti vselil.

Stanovanje dr. Puca in inž. Serneca se rešuje sedaj v drugi instanci, ki bo odločbo prve instance ali potrdila, ali razveljavila ali pa stanovanje sama dodelila, kar se je v zadnjem času že večkrat zgodilo, dasi za to stališče v stanovanjskem zakonu in pravilniku ni nikake podlage.

Na stanovanjskem uradu se ne gode nikake nepravilnosti, temveč se strogo pazi, da ni vrsti v poštev pri dodeljevanju stanovanj, težko pa da je odgovarjati stotinam prosilcev, ker ni na razpolago stanovanj in je kriza vedno hujša, ker se v Ljubljani ne grade nikake nove stavbe, in ker zlasti država ne stori svoje dolžnosti, da bi za urade sezidala nekaj zgradb, da bi se ti uradi izselili iz stanovanj, katerih zasedajo doslej še vedno okrog 140.

Slednjič izjavlja dr. Stanovnik, da je pripravljen vsak čas in na vsako interpelacijo dati občinskemu svetu točna pojasnila o poslovanju na stanovanjskem uradu, ker ondi ni nikakih skrivnosti, čudežev pa menda ne more nihče pričakovati od mestnega stanovanjskega urada, zato je hujskajoče pisarenje demokratskega časopisa ravno v stanovanjskih zadevah vse obsodbe vredno.

Dr. Lemež je zahteval, da mora priti vsaka nepravilnost na dan. O zaslinih zgradbah stojimo na stališču javnosti in v normalnih časih ni prostora za batine, marveč za odkrit pogovor, odkrit boj.

Obč. svetnik Tokan pravi, da občina ni absolutno vezana skrbeti za zasilna stanovanja. Veže pa občinski svet moralna in socialna dolžnost, da gre svojim občanem na roko. Svoj čas je nastal velik krik, ko je šlo za to, da se odpove ruskim dijakom stanovanje na Gradu. Ugotovilo pa se je, da v teh dvoranah veliko procentov ni dijakov, marveč je med njimi mnogo pustolovcev, da jim ni para. Ko je prišel na Grad ogled, in to ne z namenom, da vrže dijače iz stanovanja, marveč, da bi dobil še kak prostor za deložiranje, so nas ti ljudje kratkomočno nadržali, kaj mi pri njih iščemo. Red pa je bil pod vsako kritiko. To niso dijaška stanovanja, to je ljubljanska postaja ljudi, ki prihajajo in odhajajo. Nujno je potrebna točna perlustracija, koliko je med temi ljudmi res dijakov. Ti naj ostanejo. Sumljivi ljudje pa naj se odpravijo in naj se na pravi stanovanje za občinare. Hkrati je podarjal, da je za zasilna stanovanja 2 milijona Din premalo, treba bo najmanj 15 do 20 milijonov Din, kajti v kratkem bo na stotine deložiranih. Današnji predlog naj se sprejme torej le kot začasni predlog.

Nato je bil predlog glede najema posojila 2 milijonov Din za zasilne zgradbe sprejet. Brez debate je bil sprejet nato tudi predlog glede unifikacije vseh mestnih posojil, najetih do 30. aprila 1924 izvemši aprovizacijskega posojila.

Glede premetitve smodnišnice z ljubljanskega polja se je postavila vojaška oblast na stališče, češ mi imamo skladišča in nam jih ni treba prelagati. Če hočete, da jih preložimo, pa nam jih postavite pod Soteškim vrhom. Z ozirom na dejstvo, da bo po preložitvi ta svet kot stambeni svet veliko več vreden in se s premetitvijo tudi odstrani stalna nevarnost za mesto, je bil ta predlog sprejet. Sprejeta sta bila tudi brez debate predloga glede adaptacije in poprav v mestni klavnici in v jahalnici v mestni topničarski vojašnici. Odobril se je računski sklep Kreditnega društva Mestne hranilnice za leto 1923, ki izkazuje 166.273 Din čistega dobička, od katerega pripade 40 odstotkov Mestni hranilnici. Končno so bili zavrnjeni priziv Josipa Jugerja proti predpisu mestnega davka na avtomobile in pa prošnji zadruge tesarjev in zadruge mizarjev za uvedbo mestne uvoznine za njihove izdelke.

Zupan je nato sejo prekinil in se nadaljuje v torek, dne 27. maja.

Ljubljanske novice.

Ij V nedeljo ob 10 dopoldne na protestni shod v »Union«, komur se smilijo bolniki, ki jih mečejo iz bolnišnic!

Ij Smrtina kosa. V glavni hiši usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega v Ljubljani je umrla v sredo š. s. Lukrecija Peršuh. Podlegla je po hudi boleznini naporom svetega poklica v službi ljubezni do bližnjega. Rajnica je teta bogoslovca š. g. Ivo Peršuha. Svetila ji večna luč!

Ij Zalostna usoda delavske družine. Včeraj smo poročali, da živi v Ljubljani neka družina v veliki zadregi in stiski, ker se za moža po 14 letnem službovanju njegov bivši delodajalec ni nič več zmenil, obenem pa da je družino neusmiljeno preganjal še hišni gospodar, kar da je na ženo tako neugodno uplivalo, da je sedaj v umobolnici na Studencu, poldrugo leto star otrok pa je ostal na skrbi bolnemu možu. V zvezi s tem poročilom smo objavili tudi poziv na dobre ljudi za podporo tej rodbini. Vse to smo poročali v dobri veri, da so navedbe našega informatorja točne in zanesljive. Kakor pa se že rado dogodi v takih slučajih, izgleda, da je hotel nekdo zlorabiti dobrodelnost usmiljenih src z napačnimi navedbami. Naknadno smo izvedeli, da se je bivši delodajalec za bolnega moža brigal v prav izdatni meri in ga je prav pogosto podpiral deloma z živili, deloma z denarjem.

Glede šikaniranja od strani hišnega gospodarja smo pa dobili na vpogled uradne akte, iz katerih je razvidno, da je pač stranka šikanirala gospodinjino in ne obratno. Objavljamo to, ker je mnogo resničnih revežev, ki so res vredni in potrebni podpore, in ne gre, da bi kdo milosrčnost dobrih ljudi izrabljaj.

Ij Ljubljanski trg je bil včeraj izredno bogato založen z raznimi izrazito posumnimi živili in z najrazličnejšo zelenjavo. Tudi cene so bile, posebno kasneje proti poldnevju in pri okoliških prodajalkah še precej primerne. V splošnem so vse cene nekoliko padle. Češnje 15 Din kg, šparglji 10 Din, pesa 15 Din, čebula, sladka laška 5 Din, krompir 10 Din. Tudi rib je bilo jako veliko na trgu. Belice 6—7 Din, postrvi 25 Din, pečenke 4—5 Din, mreje 25 Din, tunina jako lepa po 65 Din kg. Bilo je dosti tudi še drugih rib brez stalnih cen kakor klinov, šljajmov, ščuk in peršlov, ki so se prodajale po velikosti. Zabe so bile častno zastopane po ceni 1—1.50 Din, raki pa po 3 do 4 Din.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ciril Demšar, nadučitelj sin, hiralec, 15 let. — S. Lukrecija Julijana Peršuh, usmiljenka, 55 let. — Fran Grebenč, vladni nadoficijal v pok., 76 let. — S. Florentina Ivana Lukežič, usmiljenka, 27 let. — Mirko Kosi, sin tisk. strojnika, 14 mesecev. — Marija Sešek, branjeva, 74 let. — Marija Tomažič, žena tov. strojnika, 72 let. — Josip Zupančič, kočar, 28 let.

Ij Ponesrečen starček. Na železniškem prelazu Dunajske ceste je padel 60 letni starček Martin Raznožnik, zaposlen v Toeuniesovi tovarni. Mož je priletel z glavo na tračnico in se je precej poškodoval. Vzdignil ga je višji stražnik Kretnič, ki je odpeljal starčka domov in ga je izročil domači oskrbi.

Ij Dve tatvini. Na trgu Tabor je bilo vlomljeno v barako sokolskega doma in ukradeno nekemu delavcu rmenkasta moška obleka in železna ponev v skupni vrednosti 600 Din. — Delavki tobačne tovarne Mariji Doberlet je bila ukradena iz njenega stanovanja v Sp. Šiški iz omare srebrna ženska ura z dvema pokrovoma in 1 m dolga srebrna verižica, v skupni vrednosti 400 Din.

Ij Policijske vesti. Včeraj je bilo aretiranih 5 oseb in vloženih 21 ovadb. Aretirani so bili radi tatvine, prodaje sumljivega blaga, tajne prostitucije in radi odložitve otroka. — Ovadbe pa so bile radi tatvine 2, radi kaljenja nočnega miru 1, radi kršenja cestno policijskega reda 5, radi poškodbe cvetličnih nasadov 1, radi kršenja zglaševalnih predpisov 2, radi neplačane cene 1, radi nedovoljenega nabiranja milodarov 1, radi sumljivega stikanja 1, radi telesne poškodbe 2, radi prestopka obrtnega reda 3 in radi pasjega kontumaca 2.

Cerkveni vestnik.

c V Križankah je jutri v nedeljo povodom glavnega praznika Marije Pomočnice kristjanov slovesni shod ordotne Moške in mladeniške Marijine družbe. Cerkveno opravilo jutraj ob 6. uri s skupnim sv. obhajilom, zvečer ob 6. uri pa govor, slovesne litanije in darovanje za družbine namene. Udeležba za vse člane obvezna.

c Na Rožniku bo jutri 25. t. m. ob devetih sv. maša s pridigo.

c Kongregacija gospe pri sv. Jožefu ima jutri 25. t. m. ob pol sedmih zjutraj sv. mašo s skupnim sv. obhajilom, popoldne pa ob pol petih sprejem novih članic in obnovitev posvetitve.

c Don Sturzo — nunej? Posebni dopisnik grške »Tagespost« poroča svojemu listu, da bo voditelj italijanske ljudske stranke (popolarov) imenovan za papeškega nuncija v kakšni deželi izven Evrope. Tajnik italijanske ljudske stranke postane baže De Gasperi.

Naznanila

Redni občni zbor »Organizacije javnih namočencev, somišljenikov SLS, se vrši danes ob pol 20. uri v kleti kons. društva, Kongresni trg 2. Odbor.

Seja pripravljalnega odbora za praznovanje tridesetletnega jubileja krščanske socialnega gibanja se vrši danes točno ob 6. uri v prostorih JSZ na Starem trgu. — Predsednik.

V zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano uprizarjo gojenci Kreitenovo žaloigro »Zmotna luč v Delhi« jutri ob 4 popoldne. Vsi prijatelji zavoda vabljeni tem potom.

Stavbna strokovna sekcija organizacije strojnih in stavbnih tehnikov v Ljubljani sklicuje za jutri ob 10 v Konjušni ulici 7 svoj redni sestanek. Odbor.

Franciškanška prosveta v Ljubljani priredi jutri za svoje člane in prijatelje izlet k Sv. Trojici pri Moravčah. Zbiranje ob 5. zjutraj na južnem kolodvoru. Vsi prijazno vabljeni!

Odbor pisarniških slug vabi na zelo važen sestanek, ki se vrši jutri v prostorih Rokodelskega doma ob 3 popoldne. Obvestite tudi druge tovariše pri drugih pododdelkih direkcije. Poročalo se bo tudi o železniškem ministru.

Orlovski odsek Sv. Jakob gostuje jutri v šišanskem prosvetnem društvu (v samostanski dvorani) z Meškovo dramo »Matic. Pričetek točno ob 8 zvečer. — Odbor.

Dijaški vestnik.

d Kamniška podružnica SDZ priredi v nedeljo 25. maja ob 3 popoldne v Društvenem domu v Domžalah ljudsko predavanje s skiptičnimi slikami. Spored je zanimiv. Vabljeni vsi. Z Bogom za narodi!

Gospodarstvo.

Glavna skupščina Zadrugne zveze v Ljubljani.

POROČILO NADZORSTVA.

Po načelstvenem poročilu, ki smo je objavili včeraj, je podal za nadzorstvo poročilo g. dr. Josip Jerič. V poročilu povdarja, da je načelstvo vestno in vztrajno vršilo svojo dolžnost tako, da Zadrugna zveza kljub splošni krizi l. 1923. pri redni glavni skupščini lahko s ponosom pokaže na sijajen uspeh. Nadzorstvo so je ponovno v sejah in s pregledovanjem knjig prepričalo, da načelstvo upravlja zaupani zadrugni denar z največjo vestnostjo in da so vsi od načelstva dovoljeni krediti popolnoma varni. Ker pa režija Zveze raste, dočim znaša razlika med obrestno mero za naložbe in kredite le en odstotek, je jasno, da se iz tega ne bi mogla kriti režija in vsled tega nadzorstvo stavi nekaj konkretnih predlogov za zvišanje Zvezinih dohodkov. Predvsem naj se povišajo zadrugni deleži od Din 2.5 na 100 Din za vsako zadrugo, vsaka hranilnica in posojilnica pa naj ima najmanj 20 deležev. Dočim so pred vojno imele hranilnice in posojilnice najmanj 100 deležev t. j. K 1000 in zato brezplačno revizijo, bi sedaj pri povišanju deležih imele hranilnice in posojilnice najmanj 2000 Din deležev, kar še ne odgovarja normalnim razmeram. Zato je predlog nadzorstva, naj se skliče izredna glavna skupščina zveze z dnevnim redom: Sprememba pravil, v kolikor tiče zvišanje deležev. Dalje omenja nadzorstveno poročilo, da bo treba radi zmanjšanja režije sklepati o tem, naj se brezplačna revizija pridrži le glede onih hranilnic in posojilnic, ki se pri nalaganju denarja držijo zadrugne discipline. Zadržujejo naj se pa stroški revizije v celoti onim zadrugam, ki brez dovoljenja Zveze nalogajo svoj denar pri drugih denarnih zavodih. Tudi v tem pogledu naj načelstvo izdela natančen predlog za prihodnjo izredno glavno skupščino.

BILANCA.

Po poročilu nadzorstva prebere in pojasni ravnatelj g. V. Zabret računski zaključek za leto 1923, daje pojasnila k postavkam računa zgube in dobička. Za Zadrugno šolo je zveza v l. 1923 izplačala Din 63.399, sprejela pa povrnjenih Din 14.314. Za zadrugne tečaje je izdala Din 2.706. Narodni Gospodar je stal Zvezo Din 47.310, dočim je bilo za naročnino in objave povrnjenih Din 12.622. Na članarini se je plačalo Glavnemu zadrugnemu Savezu v Belgradu Din 20.000. Na obrestih se

je izplačalo ozi. pripisalo Din 4.603.873, sprejelo pa Din 4.701.495. Razmeroma malenkostni dobiček na obrestih je ravnatelj pojasnil s tem, da ima Zveza precej računov, ki sploh ne nesejo obresti ali pa manjše obresti nego jih plačuje Zveza svojim članicam, kot je n. pr. terjatev napram Poštni hranilnici na Dunaju, terjatev napram Ljudskemu domu, ki ne more plačevati obresti, Zadr. centrala in slično. Pri raznih terjativah se je odpisalo Din 43.646. Uradni račun stoji na strani zgube z 958.043 dinarjev nasproti Din 196.171 na strani dobička.

Bilanca za 31. december 1923 izkazuje med aktivi: Gotovina v blagajni 511.111.13 D, naložba v Poštni hranilnici in poštno-čkovnem zavodu 648.399.92 Din, terjatve v tekočem računu 41.220.905.49 Din, naložbe v bankah 7.686.187.40 Din, efekti, med katerimi so pretežno delnice Zadrugne Gospodarske banke 10.941.242.71 Din in tuji deleži 318.625.— Din. Vsa aktiva znašajo 61.265.744.69 Din, katerim stojijo kot pasiva nasproti v glavnem: Vloge v tekočem računu 61.052.572.57 Din, deleži 86.735.— Din, rezervni sklad 114.859.08 Din. Čistega dobička kaže bilanca 8.154.13 D.

Po daljši debati o poročilu načelstva in poročilu nadzorstva ter o računskem zaključku, katere so se udeležili gg. poslanec Stanovnik, župnik Čuk, revizor Barle, Izidor Florjančič, svetnik Texter in dr. Arneje, je glavna skupščina poročilo načelstva in nadzorstva ter računski zaključek odobrila.

Istotako je odobrila predlog načelstva, da se od čistega dobička dene 75 odstotkov v splošni, 25 odstotkov pa v posebni rezervni sklad.

Nato je glavna skupščina prešla k dopolnilni volitvi nadzorstva. Na mesto dekana Skubica iz Ribnice je bil soglasno izvoljen g. dekan Matej Rihar iz Šmartna pri Litiji.

Predlog na sklicanje izredne glavne skupščine radi povišanja deležev je bil soglasno sprejet.

Nato je sledil referat dr. Basaja: »Kaj teži naše zadruge, ki ga objavimo v eni prihodnjih števil.«

H koncu se je g. predsednik Remec zahvalil zastopnikom zadrug in vladnemu zastopniku za udeležbo in je s pozivom na vztrajno in nesebično zadrugno delo zaključil glavno skupščino.

Državna trošarina za vino.

Po pravilniku finančnega ministrstva z dne 7. septembra 1920 oziroma 4. novembra 1920, ki velja za pobiranje trošarine na navadno vino v Sloveniji, mora plačati trošarino šele tisti, ki prejme vino za neposredni konzum ali pa za prodajo na malo. Vinski trgovci na debelo, ki so sicer postavljeni pod kontrolo, trošarine torej ne plačajo, ker jo nosijo njihovi odjemalci.

Izjemo od tega pravila dela edino Ljubljana, ker določuje čl. 14 a pravilnika o trošarini na vino, da se mora plačati že pri uvozu preko mestne linije ljubljanske skupaj z občinskimi dokladami tudi državna trošarina, brez ozira na to, ali je vino namenjeno za direktni konzum, za prodajo na debelo ali na drobno.

Pri izvozu iz mesta dobi ljubljanski vinski trgovci samo potrdilo, da je državna trošarina že plačana.

Ta določba otežuje konkurenčno zmoglost ljubljanskih vinskih trgovcev, ker hoče kupec vina v provinci imeti nezatrošarinjeno vino, ker bi moral imeti sicer po pravilniku 2 ločeni kleti, eno za nezatrošarinjeno vino, drugo pa za trošarinjeno. Posledica tega je, da ljubljanska trgovina z vinom nazaduje, kar je razvidno iz dejstva, da je bilo v Ljubljani leta 1923 za 10 odstotkov manj plačane državne trošarine kot v letu 1922, čeprav je državna trošarina v letu 1923 v celi Sloveniji porasla za 15 odstotkov. Proti temu izjemnemu določilu, ki velja za ljubljanske vinske trgovce in ki znači za nje jako občutno breme, ker morajo imeti na razpolago večji kapital nego drugi vinski trgovci v provinci, ki lahko trgujejo z nezatrošarinjenim vinom, so se obrnili ljubljanski vinski trgovci na ministristvo financ, da to izjemno odredbo ukine. V svoji spomenici navajajo, da plačajo četrtino cele državne trošarine na vino, ki se plača v Sloveniji in da otežuje njihovo konkurenčno zmoglost ne snavajajo, da plačajo četrtino cele državne trošarine in držati vsjo zalogo vina zatrošarinjeno, temveč tudi okoliščina, da ne morejo pošiljati nezatrošarinjenega vina vinskiim trgovcem izven Ljubljane.

Na naše vinogradnike.

»Zupanska zvezac« je prejela več resolucij proti uvozu italijanskega vina v Slovenijo. Tako resolucija je bila sprejeta tudi na zupanskem tečaju na Raki. Zupanska zveza je pa tudi sama protestirala proti temu, da bi se po pogodbi z Italijo odprla vrata Slovenije na stežki uvoz vina iz Italije ravno v naše kraje, in se s tem zadal smrtni udarec eksistenčni

možnosti našega domačega vinogradnika. Saj ni nič novega, če povdarjamo, — utemeljuje županska zveza svoj protest —, da naš vinogradnik že danes, ko še ni tuje konkurence, naravnost drvi v gospodarsko propast, in da je katastrofa zanj že danes de facto nastopila. Vsled tega se čuti »Zupanska zveza« za poklicano, da se zavzame za važno panogo našega narodnega gospodarstva, za naše vinogradništvo, in da povzdigne svoj glas v njegovo zaščito, pridružujoč se mnogostevilnim protestom od vseh strani naših vinorodnih krajev proti uvozu tujih vin, kakor tudi zahtevam naših vinogradnikov, da se jim omogoči izvoz vina v inozemstvo.

Pričakujemo od vlade, da ne bo ignorirala naših zahtev in z morebitno prijenljivostjo nasproti Italiji zadala nove rane našemu gospodarstvu in upropaščala našega vinogradnika, ki ga bo sicer kmalu dosegla beraška palca ali pa prazen bokal. — Resolucije so bile poslane na pristojno mesto.

Rjavi premog v Nemčiji.

Po zasedbi Poruhrja, najbogatejšega vira nemškega premoga, bi bila Nemčija malone postavljena pred katastrofo popolnega zastoja nemške industrije. Te katastrofe jo je rešil le srednjenemški rjavi premog, kateri sicer gotovo ne nadomešča količine vestfalskega in gornjeležijskega premoga, zadostuje pa vendar, da se vzdržujejo vsaj glavni industrijski obrati Nemčije. Srednjenemški premogovniki rjavega premoga štejejo približno 400 jam, v katerih dela okoli 150.000 ljudi. Če prištejemo k tem delavcem še njih družine, živi od teh rudnikov nad 700.000 ljudi. Tudi lega premogovnikov rjavega premoga igra za Nemčijo veliko vlogo. Medtem ko ležiata največja premogovna revirja, to sta rensko-vestfalski in gornjeležijski na meji Nemčije ter sta razen tega še najmanj 1000 km oddaljena drug od drugega, ležijo ti zakladi v srcu Nemčije. Ker se tudi industrija razvija najbolj uspešno le tam, kjer je v bližini premog, bi srednjenemška industrija gotovo ne bila tako močna kakor sedaj, ko ji da to ležišče premoga take ugodne predpogoje. Velika ležišča kalijeve soli, ki so največja v Nemčiji, ležijo v bližini teh rudnikov. Za izkoriščanje teh bogastev potreben premog bi se moral po dolgih in dragih potih prepeljati na lice mesta, ako bi ne bilo zraven, ali na nekaterih mestih celo nad ležiščem kalija, rjavega premoga. Tako predstavlja danes rjavi premog nad 95% kuriva za kalijevo industrijo. Ravnotako krije rjavi premog tudi potrebo sladkorne industrije, ki se je radi ilovnatne zemlje srednje Nemčije tam zelo razvila. Obrat nad 120 sladkornih tovarni

producirajo okrog 5.5 milijonov kvintalov sladkorja, se vzdržuje izključno le z rjavim premogom. V zadnjem času sta se razvili na bazi srednjemenskega rjavega premoga še dve industrijski panogi, in sicer električna in kemijska. Odkar se lahko brez velikih izgub napelje električni tok na velike daljave, so nastale močne električne centrale, ki dobivajo kurivo s rjavim premogom. Taka električna centrala, ki ima parni pogon, je v Zschornewitzu pri Wetterfeldu, ki obskrbuje po večini sama Berlin z lučjo in električno silo. Za kemično industrijo rabi rjavi premog kemična tovarna »Leuna-Werke«, ki pridobiva iz zraka dušik. Ta tovarna porabi dnevno nad 5000 ton surovega rjavega premoga. V industrijskih obratih se je porabilo leta 1922 nad 40 milijonov ton rjavega premoga. Tudi za domačo kurjavo se porabi velika množina rjavega premoga, iz katerega se delajo briketi, ki so dvakrat boljši po kalorični moči od samega premoga. Teh briketov se je spravilo v enem letu nad 19.2 milijonov ton na trg. Tako je pomagal rjavi premog Nemčiji iz zagate v najslabšem času ter bo tudi za naprej igral v nemški industriji veliko vlogo.

g Tržne cene v Ljubljani dne 23. maja 1924. Voli debeli za kg žive teže Din 14.75, volji rejeni Din 13.50, volji slabo rejeni 12.50, volji za vprego 13.50 do 14, bikli debeli težki 13.50, bikli debeli lažji 12 do 12.50, telice debele 13.50, telice rejene 12, krave rejene 11.75 do 12, krave klobasarije 7 do 8, teleta živa 15 do 16, teleta zaklana 19.50 do 20.50, prašiči debeli, domači, živi 15 do 16, prašiči rejeni 14.50 do 15, prašiči zaklani 18 do 21, prašiči banaški živi 20 do 22.50. Vse cene je razumeti tako, da mora prodajalec živali nositi stroške dogonov, užitnin in dovozov na klavnico. Blaga je dosti na ponudbo kljub temu, da cene vedno padajo. Pričakovati je še nadaljnjo zniževanje cen.

g Občni zbor gremija trgovcev za politični okraj Kranj se je vršil dne 15. t. m. v Kranju. Načelnik g. Sirc Franc je otvoril občni zbor ter pozdravil navzoče člane, ki so se v precej obilnem številu udeležili občnega zbora. Nato je podal poročilo o delovanju načelnstva v preteklem letu, ki je reševalo tekoče zadeve po svojih pododborih v Kranju. Škofji Loki in Trzinu, splošno pa v skupnih sejah, katerih je bilo pet. Gremijalno načelnstvo je pokrenilo več koristnih akcij za trgovstvo, o čemur poroča tiskano poročilo, ki se bo razposlalo vsem članom. Gremij je štel konec leta 1923 skupno 866 članov ter 98 pomočnikov in 108 vajencev. Gremijalno načelnstvo je izvršilo vse predpriprave za ustanovitev pomočniškega zbora. Gremijalna trgovska šola v Kranju se je v preteklem letu razširila v trirazrednico ter je bilo v njej začetkom šolskega leta 66 vajencev in vajenk. Gremij mora to šolo skoro v celem iz svojega vzdrževati, ker je država ukinila vsako podporo. Računski zaključek, ki izkazuje prebitka Din 51.247.42 je bil soglasno odobren. Enako tudi proračun za leto 1924 v znesku Din 45.000, v katerega pokrije se bo pobirala doklada v višini lanskoletne. Občni zbor je soglasno določil sprejemne in vajeniške pristojbine, kakor jih je predlagalo načelnstvo. Pri na to sledečih volitvah je bilo izvoljenih 7 članov in namestnikov v načelnstvo, 6 članov v razsodniški odbor in 10 delegatov za občni zbor Zveze. Občni zbor je sklenil resolucijo, s katero se zahteva osnove posebnega okrožnega urada za zavarovanje delavcev za Gorenjsko s sedežem v Kranju, ter sprejel predloge za zopetno uvedbo davčnih plačilnih nalogov, odpravo točilne takse in prometnega davka, ureditve delovnega časa v trgovskih obratih radi praznovanja praznikov ter spremembe pravil. Po izčrpnem dnevnem redu se je vršil razgovor o potrebah trgovstva v okraju in splošno.

g Naša produkcija premoga. Za leto 1923. Imamo statistične podatke o produkciji premoga šele za Slovenijo, dočim so natančni podatki za leto 1922. o celi državi. Slovenija je dala leta 1922. 1.551.000 ton, Srbija 1.173.000 ton, Bosna in Hercegovina 1.074.000 ton, Hrvatska in Slavonija 488.000 ton, Dalmacija 90 tisoč ton. V celi državi se je nakopalo tako črnega kakor rjavega premoga leta 1922. 4 milijone 327.000 ton napram 2.949.000 ton leta 1921. Rudnikov v obratu je bilo L. 1922. 109, od tega v Sloveniji 39, v Hrvatski in Slavoniji 92, v Srbiji 18, v Dalmaciji 2. V letu 1922. se je uvozilo premoga 316.000 ton, izvoz pa je znašal 104.000 ton. Če prištejemo k produkciji čisti uvoz (t. j. uvoz zmanjšan za izvoz), dobimo približno porabo premoga. Konzum v letu 1922. je znašal 4.539.000 ton. Preračunan na glavo znaša konzum premoga 265 kg.

g »Narodni Gospodar.« Izšla je 5. številka »Narodnega gospodarja«, glasila Zadrugne zveze z aktualno vsebino. Uvodni članek dr. Basaja »Par primerov, ki mnogo povedo«, obravnava v mnogih slučajih neprijetno in protizadrugno razmerje med starimi in novimi člani zadrug. Revizor K. Kristofič opominja pod naslovom »Zadrugni idealizem v delu in življenju« k večjemu gojenju zadrugne zavesti. »Hranilnice in posojilnice« je predgovor k prvi izdaji F. W. Reiffenosenove knjige z enakim naslovom. V nadaljnjem članku navaja dr. Ba, saj sledeče naloge živinorejskih zadrug: 1. izenačenje pasem, 2. živinorejski pouk, 3. propaganda s premovanjem in razstavami, 4. zbiranje podpora za pospeševanje živinoreje, 5.

posredovanje za izmenjavo plemenskih živali, 6. nakup in vzdrževanje skupnih pašnikov, 7. zavarovanje živine. Poleg »Vprašanj in odgovorov«, ki je postala stalna rubrika v »Nar. Gospodarju«, sledi še pregled o zadrugnem gibanju in zanimive novice iz nar. gospodarstva. S svojim 25. letnikom reprezentira »Nar. Gospodar« dostojno našo zadrugno organizacijo. Izhaja v 1100 izvodih. Ravno v tekočem letu je izšlo toliko aktualnih referatov, da ne more nikdo, ki se bavi z gospodarskimi, zlasti pa še z zadrugnimi vprašanji, preko njih. Cena je malenkostna, 25 Din letno. Se priporoča sam.

g Živinorejska razstava na letošnjem velesejmu bo kakor kažejo vse priprave precej obsežna in bo trajala tri dni. Živinorejske zadruge, živinorejski odseki in konjerejski odseki naj takoj vse potrebno ukrenejo, da se te razstave čim številneje udeležijo.

g Živinorejska razstava v Ptuj. Dne 5. junija 1924 ob 9. uri se vrši v Ptuj na sejmišču živinorejska razstava in premovanje plemenskih živali marijedvorske, murpoljske in pinčavske pasme ter krizancev ter plemen. Priglasila bo živina od starosti 6 mesecev naprej obojega spola. Ptujski okraj, ki je največji izmed okrajev, obsega veliki del slovenskih gor, celo Gornje in Spodnje Dravsko polje in slikovite Haloze. Pod sedanjim vodstvom okrajnega zastopa ter s pomočjo vseh merodajnih činiteljev zlasti s podporo države se je pričelo v ptujskem okraju po znani živinorejski anketi v St. Jurju ob Ščavnici delati pridno na tem, da se povzdigne živinoreja ptujškega okraja. Pinčavska pasma, ki je bila pod poprejšnjim štajerskim deželnim odborom in pod Orničom uvedena v naše kraje, zastaja in omaga, ker ni sveže krvi. Poprijeti se je bilo domačih, na lastnih tleh vzgojenih plemen in te so: marijedvorska in murpoljska pasma, osobito še radi tega, ker mejijo na ptujski okraj sodni okraji z enako pasmo. Kako daleč je uspelo delovanje v smeri povzdige živinoreje, bo pokazala živinorejska razstava. Poučeni krogi trdijo, da so uspehi zelo veliki in da bo mogoče tekom enega desetletja popolnoma zadostiti vsem zahtevam živinorejcev ter doseči zaželjeni cilj.

g Ljudska posojilnica v Ljubljani izkazuje v bilanci od 31. decembra 1923 Din 36.230.403 hranilnih vlog in Din 3.705.285 posojil na vknjižbo in poročilo ter Din 28.537.326 posojil v tekočem računu. Rezerve izkazuje bilanca Din 249.326, čistega dobička pa Din 397.984. Promet v letu 1923. je znašal nad 495 milijonov Din. Koncem leta je zadruga štela 2855 zadrugnikov z Din 86.125 deležnega kapitala.

g Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru izkazuje v bilanci od 31. decembra 1923 Din 7.895.731 hranilnih vlog in Din 4.551.561 posojil ter Din 3.010.619 posojil v tekočem računu. Rezervni sklad znaša 116.161 Din. Čistega dobička izkazuje bilanca Din 58.938. Promet v letu 1923. je znašal nad 63 mil. Din. Koncem leta je zadruga štela 1134 članov z deleži Din 2.505 tisoč.

g Ljudska posojilnica v Celju izkazuje v bilanci od 31. decembra 1923 Din 14.095.413 hranilnih vlog in Din 10.607.429 posojil, od tega je bilo posojil na hipoteko Din 2.309.212, posojil na menice Din 2.688.347 in posojil na tekočem računu Din 5.915.870. Rezervni sklad znaša po bilanci Din 63.702. Čistega dobička izkazuje bilanca Din 67.122. Promet v letu 1923. je presegel 100 milijonov Din. Koncem leta 1923. je posojilnica štela 1592 članov s 1715 deleži.

g Poravnalno postopanje se je uvedlo v imovini tvrdke »Prva mariborska izdelovalnica zamaškov in drugih predmetov iz plutovine Fran Ogrizek, trgovec v Mariboru, Vetrinjska ulica št. 11. Rok za oglasitev do 2. julija 1924 pri okrožnem sodišču v Mariboru.

g Vinska borza v Novem Sadu. Dne 20. t. m. je pričela poslovati v Novem Sadu vinska borza, na kateri notirajo domača in tuja vina. Do sedaj smo imeli vinsko borzo samo v Zagrebu.

g Podružnica Zadrugne Gospodarske banke v Novem Sadu, ki je pričela nedavno poslovati, je prejela od finančnega ministrstva dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami. Dosedanja interesna zveza Zadrugne Gospodarske banke »Gospodarska banka d. d. v Novem Sadu« bo na prihodnjem občnem zboru, ki se vrši junija, likvidirala.

g Zgradba nove palače ministrstva za šume in rude v Belgradu in nove zgradbe gozdnih ravnateljstev v Srbiji. Ministrstvo za šume in rude je odobrilo kredit v iznosu 70.000.000 Din. Od te vsote odpade 50.000.000 Din na zgradbo nove palače ministrstva za šume in rude nasproti finančnem ministrstvu, a 20.000.000 dinarjev za nove zgradbe šumarskih direktij v Skoplju, Čačku in Aleksincu.

g Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani imele so 21. maja 1924 svoj V. redni občni zbor. Iz poročila upravnega sveta posnamemo, da je to velevažno industrijsko podjetje tudi v pretečenem letu znatno napredovalo v produkciji. Predložena bilanca izkazuje Din 912.194.— čistega dobička, ter se izplača 11 % dividenda, t. j. Din 11.— za delničarje. Rezervnemu skladu se je votirala svota Din 45.009.74, penzijskemu fondu uradnikov Din 50.000.—, podpornem fondu delavcev Din 50.000, dobrodelnim namenom Din 30.000, fondu dubioznih terjatev Din 120.000. Pri dopolnilnih volitvah je bil izvoljen v upravni svet gospod ravnatelj inž. J. Bonceli, ter

bil ponovno izvoljen dosednji predsednik g. Avgust Zabkar v istem svojstvu. Dividenda se izplačuje pri blagajni Jadransko-podunavske banke in Ljubljanski kreditni banki s 1. junijem 1924.

g Carinski dohodki. V prvi desetini meseca maja t. l. so znašali carinski dohodki 46 milijonov 976.649 dinarjev napram 37 milijonom 77.056 dinarjev v tretji desetini meseca aprila leta 1924. Carinarnice v Sloveniji so imele sledeče dohodke: Ljubljana 3 milijone 179.132, Maribor 2 milijona 241.940, Jesenice 1 milijon 25.323, Rakke 973.637, Celje 814.924, Gornja Radgona 267.433, Murska Soba 139.232 dinarjev.

g Nova carinska tarifa v Avstriji. Avstrijska vlada je predložila avstrijski narodni skupščini načrt zakona o uvedbi nove carinske tarife. Dr. Seipel je naglašal, da je vlada želela, da bi bila nova carinska tarifa izvedena v pravcu vrnitve k svobodni trgovini. Toda vsled stališča drugih držav ni bilo tega mogoče izvesti. Vendar niso bili fiskalni razlogi merodajni za novo zakonsko predlogo o carini. Vlada pa ne bo mogla ugoditi z novo tarifo zahtevam vseh slojev, ampak je morala kreniti na srednjo pot. — Načrt nove carinske predloge prinaša »Neue Fr. Presse« z dne 22. majnika v celoti.

g Italijansko-jugoslovanska trgovina. V prvih dveh mesecih t. l. je Italija uvozila iz Jugoslavije blaga v vrednosti 68.4 milijonov lir, izvozila pa je v Jugoslavijo za 58.8 milijonov lir. Največji del jugoslovanskega izvoza v

Italijo tvori les, katerega se je izvozilo za 26.4 milijonov lir, potem goveda in konji. Italija je uvozila v Jugoslavijo bombažnih tkanin za 23.1 milijonov lir, moke za 6.3 milijone lir, riža za 5.3 milijone lir, bombažnega prediva za 5.3 milijone lir, volnenih tkanin za 5.5 milijonov lir itd. Iz teh podatkov je razvidno, da je bila naša trgovina z Italijo aktivna.

g Angleško posojilo češkoslovaški sladkorni trgovini. Zanimiv je boj češkoslovaške sladkorne trgovine, da si ohrani svoje mesto v eksportu in produkciji sladkorja. Češkoslovaške finance so tozadevno do skrajnosti izčrpane. Sedaj se je posrežilo neki češkoslovaški rafineriji, da si je izposlovala v Angliji kredit v iznosu 1 milijon funtov sterlingov.

g Nova emisijška banka na Ogrskem. Na Ogrskem so osnovali novo emisijško banko, ki bo pričela že v prvi polovici junija delovati. Delniška glavica nove ogrske Narodne banke, ki znaša 30 milijonov zlatih kron, je bila v polnem iznosu podpisana. S pomočjo Zveze narodov upajo z novim finančnim načrtom, s prisilnim posojilom in z novo emisijško banko sanirati svojo valuto.

g Sanacija poljske valute. Upravni svet nove poljske emisijške banke »Bank Polski« je imel sejo, na kateri je sklenil držati se načela, da mora znašati takozvano zlato pokritje 60 odstotkov, t. j. dvakrat toliko, kot je predvideno v zakonu. Dalje je razpravljal o izrednem občnem zboru, ki se vrši 16. in 17. junija ter o meničnem reeskomptu.

Po svetu.

Tristoletnica Newyorka.

Američani, Holanci in Belgijci so praznovali te dni tristoletnico New-Yorka. Steli bi lahko tudi štiristoletnico, kajti pomladi leta 1524. je italijanski brodar Giovanni da Varazano, ki je bil v službi Francije, prišel s svojo jadralnico, ki se je imenovala Dauphine, tja, kjer je danes newyorški zaliv.

L. 1608. se je drug brodar upal v to kraje. Ta je bil Anglež in se je imenoval Henry Hudson. Imel je isto napačno mnenje, kot Kolumb in ostali raziskovalci njegove dobe, da je namreč oceja, ki leži pred Kitajsko, in mimo katerega se bi dala najti morska pot do Indije. Hudson je preiskal deželo, katere lepota ga je navdušila. Ko se je vrnil, je pravil, da je našel imenitno pristanišče, rodovitno obrežje, izredno prijazne divjake in živali, ki imajo krasno kožuho.

Kožuhovala ni dala spati trgovcem v Londonu, še manj pa v Amsterdamu. L. 1613. so pogumni holandski pionirji odjadrali v deželo kožuhoval in pristali v zalivu, ki sta ga preiskala Verazzano in Hudson. Ustanovili so malo naselbino na skrajnem južnem delu manhattanskega otoka, tam približno, kjer stoji dines Stock-Exchange.

V tistem času se je ustanovilo na Nizozemskem več druž, katerih namen je bil izkoriščanje novih dežel, in maja 1624. torej ravno pred tristo leti, je nova ladja zapustila amsterdamsko pristanišče. Imenovala se je New-Nederland in imela je na krovu trideset rodbin. Te so ustanovile mestece na jugu Manhattana in ga imenovali New-Amsterdam, to je bil temelj ogromnega mesta, ki je neki dan obvladalo ves svet.

L. 1664. je sklenil angleški kralj Karel II. polastiti se nove kolonije. To nalogo je dobil vojvoda York. Brez krvoprelitja je zasedel New-Amsterdam in ga prekrstil v New-York in tako je postala ta dežela angleška last, dokler se ni pozneje osvobodila.

Mali pristan je rasel in danes ima šest milijonov prebivalcev, tako da je drugo največje mesto na svetu za Londonom, ki ima po šteju l. 1913. skoraj sedem in pol milijona prebivalcev.

Številke razložijo velikost New-Yorka: mesto ima 82.590 tovarn, v katerih je zaposlenih 850.000 delavcev, njih vrednost znaša po uradni ceni več kot tri milijarde dolarjev. New-York pa je tudi eno največjih trgovskih mest: uvozilo je l. 1923. blaga za 3781 milijonov dolarjev in pristaniške pristojbine so znašale nad pol milijarde dolarjev. V luko je prišlo 4817 ladij s koraj 19 milijoni ton.

Promet v njem je zelo velik: l. 1923. so prepeljali nadzemski tramvaji in avtobusi 1071 milijonov potnikov, podzemske proge pa nad 1600 milijonov.

Kar se pa tiče mestnega proračuna — in to je zelo zanimivo tudi za nas — je bil zelo, zelo zmeren, znašal je za lansk leto samo 347 milijonov dolarjev in primanjkljaja je bilo samo 5 milijonov. In New-York je morda mesto, kjer se najstrožje gleda na higijeno in čistost.

To nam predoči ena številka: lani je bilo nad šest in pol milijona kil pokvarjenih živil zaplenjenih in uničenih od mestnega tržnega urada in 19.000 trgovcev je bilo zaprtih radi prodaje pokvarjenih živil.

— **Sablja zopet v čast.** Kakor že preje v Češkoslovaški republiki so sedaj tudi v Avstriji izdali odredbo, da smejo častniki in podčastniki tudi izven službe nositi sabljo ozir. bajonet.

— **Zibelka železnice.** Štiri angleška mesta se pripravajo za čast, kje je zibelka železnice. To so Darlington, Stockton, Yarm in Shildon, ki so že storila korake, da se enemu izmed njih prizna prvenstvo pri stoletnici železnice,

ki se bo namreč praznovala septembra 1925. Po daljšem preiskovanju so oblasti določile, da ima Darlington pravico veljati kot zibelka železnice. Stoletna slavnost se bo obhajala zelo slovesno. Direkcija železniške družbe »London and North Eastern« je že stopila v zvezo s londonsko mestno upravo, da določi posameznosti slavnosti, ki padejo ravno v isti čas, ko se vrši v Angliji internacionalni železniški kongres. Darlington se je razvil v teku 100 let v veliko industrijsko mesto. V njem se nahaja cela vrsta tovarn za lokomotive, med njimi tudi najstarejša tovarna lokomotiv sploh, t. j. ona, ki jo je ustanovil George Stephenson v družbi s svojim bratom.

— **Iznajditelj moderne žepne ure.** Razlika med staro in moderno žepno uro je ta, da so morali navijati stare žepne ure s ključem, medtem ko tega sedaj ni. Ura brez ključa je takozvana remontoarka, izraz, ki so ga danes že skoro pozabili, ker takih ur sploh ni več. Iznajditelj te moderne ure je Anglež Lawrence Barnett Phillips, ki se je rodil leta 1842. in ki je v starosti 18 let sestavljal prvo tako uro. Kakor javljajo sedaj angleški listi, je Phillips pred kratkim umrl.

— **Brzjavke na luksuznem papirju.** Belgijska poštna uprava se je odločila za uvedbo brzjavk na luksuznem papirju. Takih brzjavk bi se lahko posluževali ljudje posebno za razne čestitke. Seveda bodo te brzjavke primerno dražje od navadnih.

— **Nov češkoslovaški vojaški zakon.** Češka vlada je predložila parlamentu načrt novega vojaškega zakona, s katerim se ureja stanje aktivne češke armade za dobo od 1. oktobra l. 1924. do 30. septembra l. 1929. Novi načrt predvideva za dobo od 30. septembra l. 1924. do 31. marca l. 1925. število aktivnega vojaštva 150 tisoč mož, od 1. aprila l. 1925. do 30. septembra l. 1929. pa 90.000 mož. Miromno stanje češke armade bo po novem zakonu torej znatno znižano. — A pri nas?

— **Brezuspešni poskusi z eksplozivnimi snovmi.** Francosko vojno ministrstvo se je odločilo za poskus posebne vrste. V okolici Courtina so nagnali 10 ton najmočnejših eksplozivnih snovi, da bi opazovali učinek eksplozije. Mislili so, da bo eksplozija učinkovala kot mal potres. Zato so tudi obvestili razne potresne postaje, naj ob določen uri pazijo, če bodo aparati zaznamovali kakšen stresljaj, in jih naprosili, naj svoja opazovanja javijo v Pariz. Eksplozija pa ni imela skoro nobenega učinka, ker je niso opazili niti v bližnji okolici Courtina.

— **Potomec egiptovskega kralja Ramzesa II.** Ameriški listi poročajo, da je zaprosil neki Patrick Butter za izpremembo svojega imena »Butter« v »Ramzes II.« Svojo prošnjo je utemeljeval z zatrdom, da je on direktni potomec tega slavnega staroegiptovskega faraona. O njegovem slavnem potomstvu so ga baje prepričali na neki spiritistični seji.

— **Ukinjenje potnih vizov v Avstriji.** Ena največjih povojnih sitnosti je splošna uvedba vizov na potnih listih. Vizum ni samo draga stvar, ampak je tudi brezprimerna sekatura, ki pa je popolnoma odveč. Pred vojno ni bil nepotreben samo vizum, ampak tudi potni list (izvzemši za policijsko Rusijo), ker je zadostoval vojni listek, da se je človek lahko peljal, kamor se je hotel. Danes je pa potrebno n. pr. za vožnjo v Trst več »papirjev« kakor prej za potovanje okoli sveta. Zato ni čuda, če je postal odpor proti potnim listom in vizom že splošen. Prva je reagirala na ta odpor Avstrija, ki je pravkar izdala naredbo, ki vizum takorekoč odpravlja. Namesto viza bodo ljudje plačevali posebne marke, ki jih lahko povsod dobe in jih sami lahko prilijepejo na potni list. Na ta način odpade tisto dolgočasno čakanje po konzulatu itd. in še cel kup drugih sitnosti in potovanje v Avstrijo bo takorekoč svo-

bodno in prosto, kar je zlasti iz tujskoprometnih ozirnov jako pametno, tako da bi bil še res skrajni čas, da bi tudi druge države posnemale vzgled Avstrije.

— **Katastrofalen potres na Kavkazu.** Potres, ki je minoli teden obiskal Kavkaz, je bil mnogo usodnejši nego je bilo razvidno iz prvotnih poročil. Med Erzerunom in Karsom je porušeni mnogo vasi. Izpod razvalin so doslej potegnili 150 mrtvih. Mnogo oseb je ranjenih. Zemlja se še ni umirila. Po celem ozemlju med Bakumom in Trapezuntom, ki se razteza od Kaspiškega do Črnega morja, posebno pa v kurški kollini, se od časa do časa sliši podzemsko bobnanje in zemlja se stresa. Površina Vanskega jezera se je dvignila za približno 1 meter. V Golskem jezeru se je toplota vode zvišala za 10 stopinj Celzija in motna voda diši po žveplu. Boje se novih katastrof.

Zanimivosti.

PRISTNOST DIAMANTOV.

Za tistega, ki ne pozna dragih kamnov, je težko, ločiti pravi diamant od ponarejenega. Po navadi vpraša lajik za svet draguljarja; toda vendar imamo pripomoček za preskuševanje pristnosti diamantov, ki jih lahko napravi vsak človek. Najnavadnejša preskušnja se lahko napravi s fino, trdo zlatarsko pilo. Površina pravega kamna se ne okruži s potegljajem pile, medtem ko dobi imitacija majhne vidne praske. Toda razen diamanta imamo pa še druge trde produkte, katerih tudi ne načne navadna pila. Zatorej je ta preskušnja precej nepravilna. Zelo razširjeno je mnenje, da je kamen, ki reže steklo, tudi že tako trd kakor diamant, toda ta trditve je popolnoma napačna. Tu se zamenjajo pojmi »rezanja« in »praskanja«. Diamant reže že z malenkostnim pritiskom zunanjo plast stekla, in sicer tako, da se ga lahko z malim udarcem odloči od ostalega dela. Tudi drugi kamni opraskajo steklo, vendar se to ne da odločiti na zarezanem mestu. Navajeno oko lahko zapazi, da niso fasete brušenega diamanta popolnoma pravilno izbrušene, kot je to v navadi pri imitacijah. Pri brušenju in poliranju pravega diamanta gledajo na to, da se ohrani kolikor mogoče veliko tega draga materiala, ker se prodaja ta dragulj po teži. Druga navadna preskušnja se imenuje preskušnja z vodno kapljico. Ako nakapamo na ploskev briljanta zelo drobno vodno kapljico in jo poskušamo z iglo premakniti po ploskvi, obdrži vodna kapljica svojo kroglasto obliko (seveda mora biti kamen preje očiščen). Nasprotno se pa pri imitaciji kapljica razleže po ploskvi. Ako vržemo pravi diamant v kozarec vode, ga v vodi prav lahko razločimo, ker izgleda popolnoma bel, pri imitaciji se pa barva nepristnega kamna zlije z barvo vode in vsled tega ga v tekočini skoro ne opazimo. Ako napravimo na košček papirja črno piko in jo opazujemo skozi diamant s povečalnim steklom, vidimo črno točko razločno. Ako pa postavimo imitacijo med povečalno steklo in papir, vidimo točko na papirju vsled neenakega lomljenja žarkov barvast. Diamant, ki ga drgnemo ob les ali kovino, fosforescira v temi, tudi če ga preje izpostavimo žarkom električne obločnice, česar pri imitaciji ne dosežemo. Če postavimo kamen v testo boraksa, vso snov razgrejemo v špiritovnem plamenu in vržemo nato vse skupaj v kozarec mrzle vode, se imitacija takoj razleti na drobne koščke, medtem ko se diamant vsled te ognjene preskušnje popolnoma nič ne poškoduje.

STENOGRAFIJA PRED DVEMA TISOČLETJEM.

Stenografija je starejša, kakor se navadno misli. Ze pred dvema tisočletjema so poznali stenopis, seveda ne tako izdelan kakor sedaj. Toda pred dvema tisočletjema so že pisali mnogoštevilni možje stenografijo. Zapisovali so se govori, kakor tudi sodnijske obravnave. Filozofi in drugi učenjaki so diktirali celo svoja dela znanim strokovnjakom. Še sedaj je na svetu parlament, namreč turški, kjer delajo pri zapisovanju govorov po načinu pisanja, katerega so se posluževali pred dvema tisočletjema stenopisci v rimskem senatu pri zapisovanju govorov. Stenopis tedanjega časa ni zadostoval, da bi zapisali kak govor ali kak večji del od besede natančno. Zato je delalo več stenografov skupaj in zapisali od govora, kar se je dalo, pri čemer so se menjavali v prav kratkih presledkih.

Zemlja, kjer se je rodila stenografija, je Grška. O tem priča tabla, ki so jo našli na Akropoli. Tam so pa obstojali še drugi načini stenopisa.

V Rimu je iznašel Ennius prve »note«, ki so nadomeščale gotove besede in zloge z gotovimi znamenji. Tiro, prijatelj Cicerona, je iznašel mnogo takih not, ki so po njem imenujejo tirske note. Tudi Seneca jih je izpopolnil. Vendarle pa vse to še ni bil stenopis v današnjem smislu, to ni bilo pisanje črk in tako so se morali takratni učenci stenografije naučiti na pamet veliko množico not, približno 13.000. Znamenja so bile velike črke ali delni znaki teh, na katera so pritaknili manjša znamenja za sklonila in ločila. Prvikrat v parlamentarni službi se je uporabljal ta tirska nota so bile v rabi do srednjega stenopisa za zapisek govora, ki ga je imel mlajši Katon proti Katilini (leta 63. pred Kristusom).

ka, vendar pa pri njih nikoli niso šli čez osnovo besednih okrajšav. Šele v srednjem veku so prešli k pisanju črk.

NAJVEČJE LETALO

na svetu je skoraj gotovo bombno letalo, ki ga je zgradil Walter H. Barling za ameriške vojne namene. Po sistemu je trokrilec in meri v širokosti 37,5 m, dolgo je 20 m, visoko pa 8,5 m. Njegovo veliko težo 20 ton so pri poskusnih poletih na letalskem prostoru Wilbur Wright pri Daytonu celo zvišali na 40 ton in vključ tej teži je preletelo v eni uri 150 km. Goni ga šest motorjev. Popolnoma opremljeno se lahko letalo obdrži pri največji brzini 12 ur v zraku.

POKLONI.

>Veste kaj, tako surovo se obnašate, da bi vam rad posodil knjigo o lepem vedenju.<
>Ali jo boste pa mogli pogrešati?<

PORABA ŠIVANK V AMERIKI.

Vsako leto napravijo v Uniji 10 milijard šivank, na prebivalca 100. Lasnih igel pa tri milijarde in pol, to se pravi: na vsako odraslo zastopnico lepega spola pride 146 lasnih igel. Skupna teža vseh teh igel znaša več kot 2000 ton po 1000 kg.

Lansanski mir in katoliški misijoni.

Lausanski mir je pripravil žalostno usodo katoliškim misijonom in šolam v Turčiji. Ne gre za nič manj, kot da se v Turčiji uničijo krščanski in evropski vplivi. Lajična in nacionalistična Angorska republika hoče biti popoln gospodar v deželi in v tem ima popolno pravo. Toda uničiti hoče tudi versko svobodo in ta trinitoški namen vzbuja pozornost in nemir predvsem v Franciji, ki ima protektorat nad kristjani v otomanskem cesarstvu in ki opaža, da z izginjanjem vpliva krščanstva izginja tudi njen vpliv.

V Turčiji, katero je vojna zelo zmanjšala, se je tudi silno skrčilo število kristjanov, bodisi, da so ji bile odvzete dežele, v katerih prebivajo, bodisi, da so jih zasledovanja uničila ali pa prisilila k begu v krščanske sosedne dežele. Nekatere, predvsem Grke, so tudi izmenjali za Turke, ki so bivali na Grškem in tako je število kristjanov pod turškim polmescem, katero je znašalo l. 1914 en in pol milijona, zelo padlo.

Oni kristjani, ki so ostali v Turčiji, se delijo v dve vrsti: prvič turške državljane, drugi pa tuje šole in misijone. Prve je odprava takozvanih kapitulacij, to se pravi privilegijev, na milost in nemilost izročila turški vladi, z ozirom na gotove točke lausanske mirovne pogodbe, ki se tičejo svobode izvrševanja verskih obredov in zaščite verskih manjšin. Toda na žalost ta mirovna pogodba ni uredila usode tujih misijonov in šol. Turki so pisмено izjavili velevlastem, da pripoznajo samo one institucije v Turčiji, ki so obstojale že pred 30. oktobrom 1914 in so obljubili, da bodo »dobrohotno« razmotrivali o položaju ostalih.

Francozi sami so imeli l. 1912. v Turčiji 132 šol, od teh 14 lajiških in 118 kongregacijskih, ki jih je obiskovalo 30.000 otrok. Danes jim je od teh preostalo le kakih 50 šol z manj kot polovico obiskujočih otrok. In teh 50 je na dva načina ogroženih. S finančnega stališča se ne morejo več državati, ker vsled odprave kapitulacij nimajo skoraj nobenih denarnih virov več: razen silno nujnih popravil poslopij pa morajo plačevati ogromno carino in davke. Njih delovanje pa je vsled drakonjskih zakonov vedno bolj oteženo in nikakor ne morejo več doseči prejšnjega učnega cilja. Samo ob sebi je razumljivo, da se takozvana svoboda verskih obredov prav nikjer ne kaže.

Toda to niso edino francoske in katoliške šole, zoper katere je namerjen ta uničujoči napad: vsega skupaj je 300 takih zavodov, od katerih spada 101 zapadnim narodom, ostali pa orientalskim kristjanom. Turki hočejo v teh zavodih predvsem odpraviti poučevanje v tujih jezikih, ali ga pa vsaj zelo omejiti.

Iz tega se razvidi, da so velesile sicer v svetovni vojni zmagale, a so se napram Turčiji ukanile z mirovno pogodbo, katero so sklenile v Lausannu. Nova, neposredna pogajanja med posameznimi vladami in Angoro bi morda še lahko vsaj nekaj misijonov in šol rešila. — Br.

Prosveta.

pr Občinstvo opozarjamo, da je IV. koncert jugoslovanske komorne glasbe preložen iz tehničnih razlogov na ponedeljek dne 2. junija in se isti ne vrši 26. majnika, kakor je bilo včeraj javljeno. Spored je neizpremenjen.

pr Magda je naslov najnovejše drame A. Remca, ki se uprizori danes prvič na mariborskem odru. V njej nam podaja pisatelj tragedijo ubogega dekleta, ki propada po krivdi moškega. Glavno vlogo ima ga. Bukškova. G. ravnatelj Bratina režira igro in nastopi v glavni moški vlogi, g. Kovič pa ima

tretjo vlogo. — Kakor čujemo, se bo Magda igrala tudi v Ljubljani.

pr Cerkveni koncert na Viču v župni cerkvi sv. Antona v nedeljo 18. maja je prav lepo uspel. Nudil je mnogo izbranih skladb, predvsem domačih slovenskih, nekaj tudi iz druge glasbene literature. Največ točk je izvajal pevski zbor pod vodstvom P. Ferdinanda Zajca in dosegel v marsikateri skladbi precejšen uspeh. Posebno sta ugajala daljša zbora iz Haydnovega »Stvarjenja« z orglami in orkestrom, med slovenskimi skladbami pa Sattnerjeva krasna Božična Premrlova pesem Zvonov in antifona »Sem kakor oljka«. Skladbe so bile sploh boljše vrste. Med solisti-pevci omenjamo pohvalno predvsem go. Ribičevo za njeno izvrstno petje dveh samospelov iz Sattnerjevega »Marijinega Vnebovzetja« in g. Pirnata, ki je mesto g. Galoviča v zadnjem hipu priskočil na pomoč in prav zadovoljivo in iskreno zapel plemeniti P. Kolbov »Memorare«. G. Preinrl je na orglah zaigral tri izbrane orgelske komade, skladba Bacha, Guilmanta in Canestrarija, P. Ferdinanda pa Duganova zaigro in fugo iz Novih Akordov. Petje zborov in par samospelov je gladko spremljala godba Dravske dizivijske oblasti. Koncert je trajal približno dve uri; bilo je malo predolgo. Obisk je bil precej številan.

pr Koncert v Postojni 18. V. Po dolgem času smo zopet slišali koncert postojnskega pevskega in godbenega društva. Spored je obsegal pet orkestralnih in pet pevskih točk. Orkestru moramo vsekakor priznati, da je za tamošnje razmere izvrsten, kajti z nekaterimi točkami nas je naravnost iznenadil. Tako je n. pr. ouverturo igral skoro dovršeno in, da niso na par mestih instrumenti med seboj komaj slišno disonirali ter da je bila dinamika še bolj dosledno izpeljana, bi rekel — prvovrstno. Lepo je bila izpeljana partija za čelo-solo. Vse ostale točke so bile igrane prav dobro, samo, kakor že rečeno, dinamika naj bi se še malo bolj cenila in brezdomno bi bil uspeh še večji. Tudi pevskemu zboru smo lahko za njegovo brezhibno izvajanje hvaležni. Ženski zbor je poseben dober; dosti mehak je in v vsaki pesmi je pokazal precejšnjo sigurnost. — Tenor sicer izrazit, toda mestoma vseeno prešibek; nekateri so sicer izurjeni pevci, toda drugim manjka brčkone teoretične predizobrazbe in v zborovo petje še niso toliko vpeljeni, da bi mogli povsem odgovarjati taktirki pevovodje. Basii so boljši, mestoma tudi prav dobri in sigurni. Pesmi so bile srečno izbrane. Sattnerjeve »Rušičine sanje«, dasi tehnično precej težke, je zbor vendar dobro obvladal in lepo prednašal. K takemu uspehu moramo samo čestitati. Tudi ostale pesmi so bile izvajane prav dobro. V splošnem je torej koncert izpal jako dobro in g. dirigent je za svoj velik trud dobil tudi zadoščenje v velikem aplavzu. Kar se pa obiska tiče, bi moral pripomniti, da sem od postojnske publike pričakoval nekoliko več zanimanja. Sicer so bili prostori po večini zasedeni in kakor sem slišal, tudi gmotni uspeh ni bil ravno slab, vendar mislim, da bi se ljudje za naša društva lahko malo bolj interesirali in jih tudi gmotno malo bolj podpirali, kajti brez tega mora društvo prenehati in tako bo zapalo še to narodno delo. — U.

pr Srbska književna zadruga. Te dni se je v Belgradu vršil 26. letni občni zbor Srbske književne zadruge. Zadruga se je v minoletem letu posebno razmahnila in izdala poleg rednega 26. kola še dva Zabavnika ter se vrhu tega oddolžila Njegovemu spominu (povodom prenosa njegovih ostankov na Lovčen) z izdajanjem enega njegovih del. Za stoletnico Branka Radičevića je Zadruga v zvezi z Matico srbsko izdala vse Radičevićeve pesmi in njegovo korespondenco. Za 27. kolo in 17. Zabavnik ima Zadruga že pripravljeno gradivo. Dohodki Zadruge v minoletem letu so znašali 1.572.410 Din, stroški 1.173.423 Din., čisti dobiček 398.987 Din. Zadruga upravlja 14 fondov v znesku 588.600 Din, iz katerih se nagrajujejo spisi iz filozofije, zgodovine, ruske književnosti in književne moralne in poučne vsebine. Pri Zadruzi je tudi fond za spomenik Vuku Karadžiću, ki znaša doslej 169.536 Din. — Pri volitvi odbora so bili izvoljeni vsi dosedanjí člani s predsednikom Sr. J. Stojkovićem na čelu.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

24. maja, sobota: Izgubljene duše. Red D.
25. maja, nedelja: ob pol 11. uri matineja Dramatične šole.

25. maja, nedelja ob 8. uri zvečer: Dom, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.
26. maja, ponedeljek: Ana Karenina. Red F.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

24. maja, sobota: Gorenjski slavček. Red F.

25. maja, nedelja: Mamselle Nitouche, prireditve igralcev mestnega gledališča v Celju na korist Udruženja gledaliških igralcev sekcija Ljubljana. Izven.

26. maja, ponedeljek: Pri treh mladencih. Izven.

27. maja, torek: Traviata, gostovanje gđ. Frisekove iz Plzna. Red A.

Dramska ljudska predstava pri znižanih cenah. V nedeljo zvečer vprižori se v drami izvirna narodna igra Dom in sicer kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Začetek točno ob 8. uri. Na to predstavo opozarjamo posebno občinstvo iz ljubljanske okolice.

Gostovanje ansambel celjskega gledališča v Ljubljani. V nedeljo 25. in ponedeljek 26. t. m. nastopi v opernem gledališču celokupni ansambel celjskega gledališča in sicer z operetami »Mamselle Nitouche« in »Pri treh mladencih«. Strokovna kritika je bila o uprizoritvi obeh operet polna hvale in uverjeni smo, da bo tudi naše občinstvo to gostovanje pozdravilo z največjim zanimanjem. Celjsko gledališče je vodilo to sezono Udruženje gledaliških igralcev, ki je v celi meri pripomoglo brez vsake subvencije do rednega vprižaranja slovenskih predstav. Igralo se je nad 80 večerov. Ansambel sestoji iz treh poklicnih igralcev (Janko, Zorman, Kasič) in iz članov dramatičnega društva, ki so z občudovanja vredno požrtvovalnostjo darovali svoj prosti čas plemenitemu namenu. Med slednjimi se nahajajo imena, katere mora poznavalec razmer šteti med uvaževanja vredne moči. Njih sposobnosti nadkriljujejo daleč diletantizem in bili bi lahko v ponos vsakemu gledališču. Navajamo le nekoliko imen kot n. pr.: gospe dr. Kalanova in Založnikova, dalje gospodične Mirnikove, Norbachova, Pavlinčeva itd. Gospodje Pfeifer, Reš, Perc in drugi. Udruženje gledaliških igralcev želi pokazati tudi ljubljanski publikii sad vztrajnega dela in truda, ki je ansambel celjskega gledališča po enoglasnem priznanju strokovne kritike dvignil daleč nad povprečnostjo. Ljubljansko občinstvo si že dolgo želi operetnih predstav in uverjeni smo, da ne bo zamudilo te prilike.

Javna produkcija gojencev dramatične šole Udruženja gledaliških igralcev. Kakor že objavljeno, se vrši v nedeljo ob pol 11. uri v dramskem gledališču matineja, pri kateri bodo nastopili gojenci dramatične šole Udruženja gledaliških igralcev (šola gospoda režiserja Sesta). Ta matineja je namenjena v prvi vrsti mladini kakor tudi vsem, ki se zanimajo za naš naraščaj na polju dramske umetnosti. Da bi bil obisk vsakomur omogočen, so cene zelo nizke in sicer po 5, 4, 3, 2 in 1 dinar. — Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v opernem gledališču.

Kdor nima slasti do jedi, naj vzame Iron proti slabokrvnosti, ki ga proizvaja Mestna lekarna v Zagrebu in ga dobite za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Čaruga postaja junak.

Osjek, 22. maja.

Na današnji dopoldanski razpravi se je nadaljevalo zaslišanje Krm p o t i e a, ki opisuje rop v Tompojevcih, kjer so ubili tri osebe.

Na predsednikovo vprašanje pravi Čaruga, da ni takoj streljal na Pirkmajerjevo družino, marveč da je navzoče dame še ujudno pozdravil z »Ljubim ruke.« Še le ko se je Pirkmajer začel braniti, je nastalo streljanje.

Nato pride na vrsto osmi obtoženec Marko Bojanič, ki se priznava krivim, opisuje razbojstva, pri katerih je sodeloval in vali glavno krivdo za vse na Čarugo. Čaruga je bil strašen vodja, katerega so se vsi bali.

Pri konfrontaciji izjavi Čaruga, da Bojanič ne pozna in da Bojanič ni bil v Tompojevcih. —

Predsednik vpraša Bojaniča, kaj ve o posilstvu, ki naj bi ga bil izvršil Čaruga. Bojanič odgovarja, da o tem ničesar ne ve.

Na popoldanski razpravi so zasliševali devetega obtoženca Nikolo Mihaljeviča. Pripovedoval je o roparskem napadu na železniški motor, s katerim so se vozili uradniki, ki so šli izplačevati delavstvu na progi 14 dnevnega mezdo. Tedaj je Čaruga privedel s seboj nekoga škiljastega Vida Predragovića, ki je ob napadu najbolj divjal in nikomur prizanašal. Železniški tir so zastavili z železno oviro in kamenjem. Ko je motor prišel v bližino, je Čaruga zaklical: »Stoj!« nakar so vsi začeli streljati. Takoj so bile vse osebe na motorju v krvi. Roparji so jih potem bili še s puškimi kopiti in jih zvlekli preko proge. V tem je Čaruga pograbil kovčeg z denarjem, nakar so roparji odhiteli v bližnji gozd, kjer so si razdelili denar.

Predsednik odredi konfrontacijo. Čaruga izjavi:

>Ne poznam ga. Jaz sem bil pri napadu, a njega ne poznam.<

Mihaljevič: »Torej sanjam? Menda nisem neumen, da bi zastojl vzel nase tako grozen zločin.<

Nato Mihaljevič opisuje zločin v Vočinu.

Pri konfrontaciji Čaruga zopet izjavi:

>Ne poznam ga. Jaz sem bil pri tem činu, a njega nisem videl tam.<

Mihaljevič: »Jovo, kako moreš tako lagati, da me ne poznaš? Ti si me uničil. Imel sem 21 let. Zakaj nisi vzel starejših, izkušenejših ljudi namesto mene, mladega fanta?<

Čaruga: »Jaz ga ne poznam.<

Mihaljevič nato pripoveduje o 16. razbojstvu v Čeraljah.

Predsednik ga vpraša, če mu je znano, da je Čaruga izvršil zločin posilstva.

Mihaljevič: »Jaz tega ne vem, a mislim, da ni, ker nisem o tem ničesar slišal.<

Predsednik odredi konfrontacijo in Čaruga zopet veli: »Jaz sem bil zraven, a on ne.<

Mihaljevič: »Jaz ga poznam in sem bil traven.«

Razprava se je nato odgodila na jutri.

Včeraj je Čaruga prejel pismo neke »Plavušec«, ki mu zagotavlja svojo ljubezen do groba. Pravi, da vsak dan molči, da ne bi bil obsojen na smrt; ako pa se to vendar zgodi, potem naj Čaruga ve, da bo prva roža, ki se bo razcvetela na njegovem grobu, od nje. Ona da je vsak dan navzoča na razpravi in da jo more spoznati po njenem žalostnem obrazu. — To pismo je prišlo »ekspres« z galerije in kakor trdijo, izvira od mlade osješke dame, ki vsak dan prisostvuje razpravi in pogosto joče.

Čarugin branitelj dr. Bujher je pa prejel pismo neke Slovenke, v katerem ga prosi, naj stori vse, kar more, da Čaruga ne bo obsojen na smrt, ker da to ni hudoben človek, marveč samo lahkomišeln.

Stvar postaja torej čisto romantična, ali bolje povedano, dvakrat tragična, da se še dobe ljudje, ki izražajo simpatije enemu izmed največjih brezvestnežev.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 8. Gričar & Mejač.

Turistika in sport.

Odbor SPD. V sredo, 21. t. m. se je novoizvoljeni odbor SPD konstituiral pod predstvom g. načelnika dr. Fr. Tomiška takole: namestnik načelnika Janko Mlakar; tajnik dr. Vladimir Knaflič; namestnik Stane Tominec; blagajnik Joža Jeretina; blajnikov namestnik Ivan Tavčar; gospodar Maks Hrovatin; namestnik Gvidon Čadež; knjigovodja Rudolf Badiura. Odborniki: Ivan Korenčan, Alojzij Knafelec, Viktor Skaberne, Janko Ravnik, Frane Lapajne. Namestniki: dr. Stanko Tomišek, Ivan Krivic, Janez Kveder, Ivan Šahec in dr. Dominik Zvokelj, se glasom člena 11a društvenih pravil pravil in po stari praksi po soglasnem odobrovanju sklepu udeležujejo odborovih sej z enakimi pravicami in dolžnostmi, kakor odborniki, ker je za to stalna potreba. V smislu resolucije zadnjega izrednega običnega zbora je po konstituiranju odbor takoj pristopil reševanju najbolj perečih vprašanj. Po kratki debati se je sestavil poseben pododbor za takojšnjo zgradbo »Kriške koče« na Krvavcu, dalje so se donesli sklepi o vrsti tekočih prашanj, tičočih se poedinih koč, potov, mostov, brvi, gospodarjev itd. Na dnevnem redu so bila pogajanja s šumsko upravo radi hotela Sv. Janez, poprave Zlatoroga, in koče na Veliki planini, most pod Peričnikom, cesta in mostovi do Kranjske gore, do koče pod Gozdom, sestava proračuna, priprava nadaljnjega materiala za prihodnjo sejo ter vrsta korespondence in samostojnih predlogov iz vrst članstva. V četrtki so zasedali gospodarji koč, v petek pa pododbor »Kriške koče«. Prihodnja odborova seja v torek. — Odbor S. P. D.

Ljubljana : Šiška. — Danes ob 18.15 se vrši na sportnem prostoru Ilirije nogom. tekma med Ljubljano in Šiško. Šišensko moštvo tvorijo igralci Ilirije in Hermesa, ki so nastanjeni v Šiški; med njimi so razni obče poznani igralci in moštvo kot celota ima mnogo izgleda na zmagovit izid. Sestava moštva Šiške se glasi: Mihelčič — Gruden, Prešeren — Dolinar, Zemljak, Grilc — Klančnik, Učak, Pleš I, Pleš II, Rozman. — Nogom. podsavez je porabil to tekmo, da preizkusi nekatere igralce izven Ilirije z ozirom na bližnje rep. prez. tekme Ljubljana : Maribor in Ljubljana : Celovec. V team so postavljeni trije talentirani igralci SK Jadrana: Pečnik (levi branilec), Pokorn (desni half) in Martinak (desna zveza). Ljubljanski team je sestavljen sledeče: Miklavčič — Pogačar, Pečnik — Hus, Lade, Pokorn — Zupančič I, Martinak, Milan, Oman, Vidmajer. Po dobri sestavi obeh moštev se je načelati zanimive tekme.

SK Celje : Ilirija. — Jutri, v nedeljo igra Ilirija proti SK Celju, prvaku celjskega okrožja LNP in semifinalistu za podsavezno prvenstvo. Tekma se prične ob 18. uri. Kot predigra se vrši ob 16.30 prijat. tekma med Ilirijo II in SK Svoboda.

Sturm (Gradec) : Ilirija. — Graški Sturm potuje danes ponoči preko Ljubljane v Trst, kjer igra proti Ederi. Na povratku igra v ponedeljek v Ljubljani proti SK Iliriji in sicer s svojim kompl. I. moštvom, od katerega je 11. t. m. igralo sedem igralcev v štajerski rep. proti Tirolski (4 : 1). Sturm je tretje leto prvak Štajerske in vodi letos v prv. tabeli z 21 točkami in score 65 : 3 na prvem mestu. Dosegel je zadnje tedne več izvanrednih rezultatov, med njimi proti prvorazrednim dunajskim klubom Hertha 1 : 1. Rapid 0 : 1 in Slovan 2 : 3.

Ilirija gostuje na praznik 29. t. m. v Gorici, kjer igra s klubom »Pro Gorizia«.

»STENICOL«

Najboljše sredstvo proti stenicam. — Glavna zaloga: A. KANC, Ljubljana.

Poizvedovanja.

Najdeno. Našlo se je šestilo. Dobi se na Selu v trgovini Alič.

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je nepresežno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim milom je zabava!

Izpred sodišča.

Vzklene obravnave. Posesnik in trgovec v Sp. šiški Zorman je bil obsojen pri okrajnem sodišču na 100 Din globe, ker je imel svojega psa čuvaja privezanega na tako dolgi verigi, da je pes dosegel lahko tudi pasante, ki so šli po bližnjem prehodu. Popadel je delavca Jakoba Cerarja, ki je prišel po poslu na dvorišče, v bok in ga je lahko ranil. Zorman se je pritožil, češ da je bil pes pravilno privezan in zavarovan in da je zakrivil Cerar nezgodo sam, ker je šel predaleč na dvorišče. Senat pa je njegov vzklil zavrnil in je potrdil prvo obsodbo. — Pri Slanoviču na Boh. Beli so pili fantje in sicer črno kavo z žganjem ali pa še bolj verjetno žganje s črno kavo in sicer toliko, da so se pošteno napili. Postali so kot običajno silno korajžni in med tem nahruli Piber Mihelača: »Fant, pera dol!« Mihelač pa mu pravi: »Pa mi jih vzem, če maš korajž!« In Piber pokaže, da ima korajž, ter ga začne obmetavati s čašami, nato pograbi stol in ga oplazi z njim po glavi in ker to ni bilo dosti, je pognil še nož in pretep je bil gotov. K sreči pa so jih kmalu pomirili in ni bilo končno hujših posledic kot ta, da sta odnesla vsak nekaj batin in razbila par čaš za kavo. Zato je bil obsojen Mihelač končno v Radovljici na 5 dni zapor, ker je zabodel Pibra z nožem. Mihelač se je pritožil in je ugovarjal, da se je le branil proti Pibru in da je dobil preveč. Senat je njegov vzklil glede krivde zavrnil, znižal pa mu je kazen od 5 dni na 24 ur zapor.

Redek slučaj. Pripetilo se je, da je posadila neka stranka na Gosposvetski cesti 22 mesečnega otroka med okno. Ker pa je bilo baje zunanje okno že zelo slabo, se je odprlo in otrok je padel iz drugega nadstropja na cesto. Kljub precejšnji višini pa se otrok razen malenkostnih prask na glavi ni prav nič poškodoval, kar je pač prav izredno redek slučaj. Otrokova varuhinja, ki si je v tem času zavezovala čevlje poleg okna, je bila oproščena, ker se ji ni moglo dokazati, da bi bila zakrivila nesrečo vsled nepazljivosti, ker je otrok okno sam odprl in je bilo okno po njeni izpovedi slabo in strohnelo.

Razne sodbe. Neki delavec, doma iz Ithana, je ukradel uslužbenki hotela »Slon« žensko srebrno uro, vredno 2000 Din. Tatu so kmalu

izsledili in je bil obsojen le z ozirom na to, da radi tatvine še ni bil kaznovan, na 10 dni strogega zapor. — Neki mizar in njegova soproga iz okolice sta bila obtožena, da sta kupila od nekega ljubljanskega trgovskega vajenca v cellem za 1250 Din raznega mizarskega orodja, ki je bilo ukradeno. Zagovarjala sta se, da nista mislila, da je blago ukradeno, ker sta fanta poznala in jima je ta zatrjeval, da je kupil blago v tovarni »Bistric«, kjer ga je dobil kot trgovec za znižano ceno. Pri »Bistric« so namreč preje prodajali tudi zasebnikom, če so prišli po blago v tovarno po cenah, ki so bile določene samo za trgovce in prekupce. Ker tudi kupnina ni bila ravno prenizka, je sodnik ta zagovor vpošteval in ju je obsodil samo zaradi lahkomišelnega nakupa sumljivega blaga in sicer njega na 300, njo pa na 100 Din denarne globe. — Delavec France Novak se je vračal po celovečernem pijačevanju po raznih gostilnah mimo Prešernove kavarne proti domu. Ko je ugledal v kavarni luč, je hotel iti še v kavarino, ki pa je bila že zaprta. Kljub temu, da so mu kazali, da je že prepozno, je hotel imeti mož na vsak način žganje. Ker mu niso odprli, je udaril s kamnom po šipi in jo je razbil. Pri obravnavi se je zagovarjal s popolno pijanostjo, česar mu pa niso verjeli, češ da popolnoma pijan človek ne more več tako nastopati. In to pijanost in sirovo nasilnost bo mož drago plačal. Obsojen je bil na 6 tednov težke ječe, mora plačati takso in vse stroške in pa 1800 Din za šipo.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v. št.

Normalna barometriška višina 736 mm.

Gas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Baromet. difference v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
23. 5. 21 h	737.8	19.2	1.0	d. obl. s. v.	—
23. 5. 7 h	737.9	21.2	0.9	megla	—
23. 5. 14 h	736.7	22.0	2.1	jasno	—

TRGOVSKA BANKA D. D. - LJUBLJANA

Dunajska cesta 4 - (v lastni stavbi)

PODRUZNICE:

Maribor
Novomesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

KAPITAL IN REZERVA DIN 18,300.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža - Dravograd

James Oliver Curwood:

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

(Dalje.)

Henri se je neprestano bavil s to mistijo in ko je neki dan našel novo risjo sled, je zapazil, da je vodila pod velikim podrtim drevesom, katerega dolge veje so držale deblo deset ali petnajst čevljev nad tlom in tako tvorile neprodorno votlino. Sneg je bil okoli in okoli poteptan in pokrit z zajčjo dlako.

Možak si je začel mesti roke in se veseliti.

»Imel bom risa!« je dejal. »In oba volkova z njim.«

Takoj je šel na delo. Najprej je položil eno jekleno past, ki jo je priklenil na veliko vejo. Okoli te je pa postavil v krogu kakih desetih čevljev še pet drugih manjših pasti, ki so bile enako zvezane z verigami z ostalimi vejami. Slednjič je položil na veliko past vabo in jo dobro pokril, kot tudi ostale, z mahom in vejevjem.

»Velika past in vaba je določena za risa,« je dejal Pavlu Weymannu. »Ostale pa, ki jo obkrožajo, so za oba volkova. Ko bo ris ujet in ko bosta prišla, da ga raztrgata, se bosta pri boju gotovo ujela v eno izmed njih.«

Volkulja Sivka in Kazan sta naslednjo noč šla sto korakov proč mimo podrtga drevesa. Izborni volkuljin nos je takoj zavonjal duha človeka, ki je bil tod hodil. Povedala je to Kazanu na ta način, da je še bolj tesno pritisnila svojo ramo na njegovo in oba sta se obrnila proti vetru in opazovala sumljivo mesto.

Naslednji dan je padel kot za nalašč lahen sneg, ki je izbrisal človeške sledove in njegov duh.

Tri naslednje zelo mrzle dni in noči, v katerih so se jasno svetile zvezde, se ni nič zgodilo. Henri pa se ni razburjal. Razložil je profesorju, da je tudi ris bil metodičen lovec, ki se je brez dvoma bavil z raziskovanjem sledov, na katere je naletel prošli teden.

Peti dan je prišel ris mimo padlega drevesa in stopal naravnost proti vabi, ki jo je zapazil v votlini pod vejami. Past z ostrimi zobmi se je zaprla in zgrabila eno zadnjih nog živali.

Kazan in volkulja Sivka, ki sta hodila četrt milje daleč, sta čula, kako se je jeklo sprožilo in kako je ujeti ris vlekel za verigo, da se oprosti. Deset minut pozneje sta bila pri njem.

Noč je bila tako čista in jasna in toliko zvezd je sijalo na nebu, da bi bil Henri sam lahko šel v to luč na lov.

Ris je bil vsled poskusov, oprostiti se, utrujen in je ležal na trebuhu, ko sta se Kazan in volkulja Sivka prikazala pod drevesom pred njim. Kazan je kot po navadi začel boj, med tem ko je volkulja Sivka ostala v ozadju.

Ris je bil star borec, imel je šest ali sedem let, bil je krepak in težak. Njegovi palec dolgi kremplji so bili zakrivljeni kot kavli. Če bi ga bil Kazan srečal svobodnega, bi mu šlo za glavo. Celu ujet za nogo je bil ogromni maček silno nevaren nasprotnik. Razen tega je bil prostor preozek za boj in je oviral Kazana.

Ko ga je ris zapazil, se je umaknil nazaj s svojo verigo in svojo pastjo, da si napravi prostora. Treba je bilo napasti od

spredaj. In to je storil Kazan. V hipu je naskočil in oba nasprotnika sta se zadela ob rame.

Zobovje volčjega psa je skušalo zgrabiti risa za vrat, a je udarilo v zrak. Preden je Kazan mogel ugrizniti v drugič, je v divjem skoku ris iztrgal svojo zadnjo nogo iz jeklenih klešč. Volkulja Sivka je začela, kako so se trdale mišice in meso. Z jeznim renčanjem se je Kazan naglo vrgel nazaj. Rama mu je že bila raztrgana do kosti.

V tem trenutku je pa sreča hotela, da je izprožil drugo past in tako se je rešil risovega napada in gotove smrti. Jeklene čeljusti so zgrabile eno sprednjih šap velikega mačka in Kazan si je oddahnil.

Volkulja Sivka sicer ni ničesar videla, pač pa je spoznala, da se njen tovariš nahaja v veliki nevarnosti, kajti čula je, kako je bil bolešno zacvilil. Da mu pomaga, je stopala naprej.

Skočila je proti risu in padla takoj v tretjo past, ki jo je brezobzirno zgrabila in vrgla ob tla. Volkulja je hlatala okoli sebe in renčala. Kazan pa, ki se je vrnil v boj in vrtel okoli risa, je kmalu nato zadel ob četrto past, a se je umaknil ravno, ko je vdarila. Pri tem pa je prišel z eno zadnjih šap v peto past. Ta ga je pa pošteno zgrabila. Bilo je malo čez polnoč.

V votlini, ki so jo tvorile veje, na sneženih tleh, so se do jutra premetavali in tulili volkulja, volčji pes in ris. Vsak se je hotel oprostiti pasti in verige, na katero je bil priklenjen.

Ko se je zdanilo, so bili vsi trije izmučeni in ležali so sopihajoč, s krvavečimi čeljustmi, pričakujoč človeškega prihoda in smrti.

Henri Loti in Pavel Weyman sta vstala zgodaj. Ko sta se bližala padlemu drevesu, je Polindijanez spoznal odtiske stopinj volkulje Sivke in Kazana in njegov temni obraz je zažarel od veselja.

Ko sta možaka dospela pred votlino, sta debelo gledala. Niti Henri ni pričakoval takega uspeha in nikoli prej še ni videl takega prizora: dva volkova in enega risa, ki so bili ujeti skupaj, vsak za nogo in vsak na svoji verigi.

A lovski nagon je naglo zmagal v Henriju. Oba volkova sta mu bila bližje in že je dvignil puško, da izstrelil dobro kovinsko kroglo v Kazanove možgane.

Enako naglo ga je pa Pavel Weyman prijel za roko. Bil je ves razburjen.

»Počakajte, Henri, ne streljajte!« mu je zaklical. »Tale pa ni volk. Le pogledjte! Nosil je grebenico. Dlaka mu ni popolnoma zrastle na odrgnjenem vratu. To je pes!«

Loti je povesil puško in gledal pozorno.

Med tem pa je profesor obrnil svoj pogled na volkuljo Sivko, ki je stala pred njim in renče kazala zobe sovražniku, ki ga ni mogla videti. Kjer bi morala imeti oči, je bila samo kožica, napol pokrita z dlako. Weyman je vzklilnil:

»Poglejte, Henri! Poglejte vendar! Za Boga milega, kaj pa je to?«

»Eden je pes, ki se je vrnil med volkove in spet podivjal. Drugi ga je volk, ali pravzaprav volkulja...«

»In slepa!« je dejal s pomilovalnim glasom Pavel Weyman.

»Da, res je, slepak je začuden odgovoril Loti.

In spet je dvignil puško, a Weyman jo je znova prestregel.

(Dalje sledi.)

Pri tržih
I. C. Mayer,
Franc Ks. Souvan
in
Feliks Urbanc
se radi sešaj

izredno ugodna prilika

za nakup cenega angleškega šifona.

Cena za meter šifona Din 16.50.

Pri odjemu celega kosa Din 16.—

Zanesljivega, dobro izveš-
banega ČEVLJARSKEGA
PRIKROJEVALCA
za naročena dela sprejme
IVAN JAMAR, BLEJ II.
Na pismene prijave se ne
ozira, ampak le na osebnost.

HLAPCA h KONJEM
oženjenega, **SPREJMEMO.**
Plača po dogovoru. Žena in
odrasli otroci dobijo tudi
zaslužek. — Grad **SLATNA**
p. Šmartin pri Litiji. 2950

DVA VAJENCA
za kleparsko obrt se sprej-
meta s hrano ali proti pla-
čilu. — **STANKO KEZELE,**
Bohoričeva ulica 3. 2877

PLETARJE
sprejema in daje pletarsko
delo na dom Pletarna v
STRNIŠČU r. z. z o. z.
Slovenija. 2894

Za gozdna dela **IŠČEM**
DELAVCA — ki je dela
v gozdu že vajen. Nastop
tako: **J. Marolt, Verd pri**
Vrhniki. 2996

Dobra in stalna služba

Trgovsko izvežban, tudi
gostilniške stroke in dela v
pisarni vajen trezen, pošten
in popol. zanesljiv samski
gospod v starosti od 30 do
40 let, čedne zunanosti in
odločnega nastopa, dobi
mesto pomočnika gospodar-
ja proti dobri plači in celi
oskrbi v hiši. — Samo oni,
ki odgovarja tu navedenim
zahtevam, naj pošlje po-
nadbo pod **«DOBRA RE-
FERENCA»** števil. 2959 na
upravo **«Slovenca».**

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem,
ki so ob priliki nesrečne in neskončno bridke
izgube naše nepozabljene pokojnice, gospe

Marije Berden-Hladnikove

prihitei nas tolažiti, in vsem, ki so v tako veli-
kem številu, s tako lepim petjem in molitvami
spremljali zmeraj in povsod prisrčno ljubljeno
pokojnico na njeni zadnji poti, izrekamo naj-
srčnejšo zahvalo.

ZALUJOČI OSTALI.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znanecem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena soproga, ma-
ma, stara mama in tašča, gospa

Marija Tomažič

danes po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere,
mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 24. maja ob pol
6. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra nasip 71, na pokopališče
k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 23. maja 1924.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI.

KDO BI PRODAL

ali posodil 2 **OLEANDRA**
ali 2 posodi bršlina za go-
stilniški prostor? — Na-
slov v upravi pod št. 2975.

Oddam SOBO

s posebnim vhom in elek-
trično razsvetljavo v sred.
mesta, pripr. za vsako obrt
onemu, ki plača najemnino
za eno leto Din 3000.— na-
prej. Naslov v upravi pod
številko 2994.

Krasno POSESTVO

6 ali več oralov, v najlep.
kraj, rodov. zemlja, poln
gozd, nekaj vinograda, mno-
go sadn. drevja, napredaj
po zmerni ceni s pohištvom
in orodjem vred. Vse ob-
delano, na razpolago takoj.
Resni kupci naj se osebno
zglasijo pri **Aloj. Labič,** po-
sestnik-inval. Slatina 2,
p. Ponikva ob juž. žel.

2 skupno **OPREMLJENI**
SOBI s celo opremo, s se-
paratnim vhom, električ-
no razsvetljavo, **ODDAM** 2
mirna oseba za takoj
ali s 1. junijem. Ponudbe na
upravo lista pod št. 2968.

Nov lojtevski voz

na peresih, elegant. s stran-
skim vhom, in dva nova
enovprežna tovorna vozova
napredaj. **Antona Globočnik,**
kovač v Mošnjah, pošta Ra-
dovljica. 2952

OBJAVA.

Naznanjam gg.
stavbenikom in hišnim po-
sestnikom in se priporočam
za izvršitev marmornatih,
mozaik., terazo- in cement.

tlakov

vsake vrste. Delo solidno.
Prevzema tudi popravila.
Matija BUŽAN, Kavikova
cesta 301, Spod. šiška.

KOŠNJA

na travniku pod Rožnikom,
nad 7000 m², se odda v na-
jem. — Ponudbe na Pokoj-
niški zavod, Aleksandrova
cesta št. 12. 2981

Bukovo oglje

la. kakovosti kupuje stalno
družba **«Carbonaria»** v Ko-
čevju ter plačuje isto ved-
no po najvišjih dnevnih cen-
ah. Imenovana družba išče
proti proviziji tudi v posa-
meznih produkcijskih krajih
bukovega oglja stalne za-
nesljive **NAKUPOVALCE**
in zastopnike. Ponudbe na
naslov: Družba **«CARBO-
NARIA»**, Kočevje. 2979

TRBOVELJSKI

PREMOG in DRVA

dobavlja Družba **«ILIRIJA»**,
Kralja Petra trg 8. — Plačilo
tudi na obroke. Tel. št. 220.

KDO PRODA?

dobro ohranjen **STROJ ZA**
IZDELAVO SLADOLEDA.
Naslov pove uprava **«Slo-
venca»** pod števil. 2911.

Miši, podgane,

stenice in ščurki

morajo poginiti, ako uporab-
ljate naša preizkušena sred-
stva; proti mi im in podga-
nam Din 750, za ščurke D 10
za stenice Din 10, za molje 6
Din, proti mrčesu 3 in 7-50 Din
mašč. proti ušem 5 Din, mašč.
proti ušem v obliki 7-50 Din,
proti mravljam 7-50 Din, Bo-
tor za čiščenje maščev 7 Din
Pošilja po povzetju.

«Artes» kem.
laboratorij, **M. Janker,**
Zagreb 39,
Petrinjska ulica 3/III.

Harmonike

prvovrstno blago, izde-
luje in popravlja tvrdka
M. MUŠIČ - Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6.
Velika zaloga. 2490

Velika in okusna izbira

letnih oblek in bluz

pri tržih

F. & M. Rozman

Ljubljana, Židovska ul. 4.

Cene nizke!

MOŠKO KOLO

prodam dobro ohranjeno. —
Cena nizka. — Zelena jama
št. 130. 2991

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Prešerno-
vega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev,
brisačk, kloba, belega in
rujavega platna, šifona,
kravat, raznih gumbov, žlic,
vilic, sprehajalnih palic, na-
hrbntnikov, potrebščin za
šivilje, krojače, Solingen
in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

K. WIDMAYER

pri »Solncu«

ZA VODO. — Priporočam:
Raznovrstno perilo, svilna-
te in druge robe, šerpe.
Manufakturno blago, oblek-
ce, predpasnike. Vso opre-
vo za novorojenčke. Maje
in nogavice domač. izdelka.
Venčke in šopke za neveste
in birmanke. Kovtri. Abtahi
(peče). Na debelo popust!

„SLOVENEK“

je za vsakega trgovca in
obrtnika najbolj primeren
list za uspešno reklamo.

Dobro je vsikdar

naložen denar, ki
ga inserent izda
bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v
veliki ali pa tudi v
priprosti

za oglase

tem med na-
sim ljudstvom
po deželi naj-
bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v
veliki ali pa tudi v
priprosti

najbolj

uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti,
ali pa misli kaj kupiti, je
„Slovenec“ za insercijo
ob vsaki priliki najbolj

priporočljiv!

KLAVIRJE

in **HARMONIJ** na obroke:
Bösendorfer, Förster, Stein-
way etc. Vse instrumente
za bleh- in strah- godbo,
strune in žice vseh vrst na
debelo in drobno. **ALFONZ**
BREZNIK, Ljubljana, Mestni
trg 3 (pri magistratu). Naj-
spodob. tvrdka Jugoslavije.

ZA BIRMANCE!

Lepa darila

dobe **BOTRI** in **BOTRICE**
najceneje v veliki izbiri pri
najstarejši ljubljanski tržnici

LUD. ČERNE

trgovina **UR** in **ZLATNINE**
Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Malo POSESTVO

na Gorenjskem, 1 uro od
železnice, obstoječe iz hiše,
gosp. poslopja in hleva 16
mernih posejanih, košnje
za 3 živine ter po dogovoru
gozda od 2 do 30 oralov
napredaj. — Ponudbe ozi-
vprašanja na upravo lista
pod št. 2719.

Prva slov. zidarska zadruga

v Ljubljani.

registrirana zadruga
s omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška c. 2. — Tehnično vodstvo po obla-
stveno avtoriziranim gradbenim inženirju. — Projektira in iz-
vršuje vsa v stavbeno in inženirsko stroko spadajoča dela.
Dela solidno. Cene hankurenčne

Pozor! Pohištvo Pozor!

PO ZNIZANI CENI se prodaja: moderne spalnice, jedil-
nice, kuhinje, pisalne mize ameriškega sistema in
drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila. — **ANDREJ**
KREGAR, strojno mizarstvo, Vižmarje — Št. Vid nad
Ljubljano. — Zaloga nasproti postaje Vižmarje. 2850

Royal Mail Line

Kr. angleška
poštno-
parobrodna
linija.

General. zastopstvo
za kraljevino SHS;
Zagreb
Trg I. štev. 17.

Redni potniški promet:
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi jork in Kanado
Cherbourg—Liverpool—Southampton v
Južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires,
San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 2 in 4 posteljami
Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:
Beograd, Karagjergjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolo-
dvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.
Brzojavni naslov za vsa gornja podzastopstva **«ROYMAILPAC».**
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.
Naslov za brzojavke: Prometna banka.
Dopisovanje v vseh jezikih.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 10

(v lastni palači vis a vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo števil. 11.945, v Zagrebu števil. 39.080.

Podružnice: **DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.** Ekspozitura: **BLEJ.**

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne
papirje, daje v najem jecklene shrambe za vrednote, kupuje
in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge
na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse
bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.